

ПРИНЯТО

на педагогическом совете
протокол от 31.08.2022 г. № 1

УТВЕРЖДАЮ

Заведующий МБДОУ

Ларионова Ф.М.

приказ № 31 от 31.08.2022 г.

**Балалар бакчасында татар теле тәрбиячесенен
2022-2023 нчы уку елына якынча
эш программасы**

Мәктәпкәчә белем бирү Федераль дәүләт белем стандартын күздә тотып,
уку методик комплектларга нигезләнеп төзелде.

Төзде:
балаларны татар теленә
өйрәтүче тәрбияче:
Марданова Г.К.

Әлмәт 2022 ел

ЭЧТӘЛЕК

I. бүлек	Максат.....	
1..	Аңлатма язуы.....	3-4
1.1.	Максат һәм бурычлар.....	4- 5
1.2.	Программа принциплары.....	5-7
1.3.	Милли (националь) состав,	8
1.4.	Программа үзләштерүдә көтелгән нәтижәләр.....	9-14
1.4.1.	Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “Минем өем” проекты нигезендә рус телле балалар өчен лексик минимум(4-5 яшь)	
1.4.2.	“Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “Уйный-уйный үсәбез” проекты нигезендә рус телле балалар өчен лексик минимум(5-6 яшь).	
1.4.3.	“Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “Мәктәпкә илтә юллар” проекты нигезендә рус телле балалар өчен лексик минимум(6-7 яшь)	
1.4.4.	Рус төркемендә тәрбияләнүче татар балаларының ана телен үзләштерүдә көтелгән нәтижәләр	
II. бүлек	Эчтәлек.....	
2.1.	Балага үсеш юнәлешләре буенча белем бирү (5 белем бирү өлкәсендә	15-22
2.2.	Белем бирүдә эш төрләре һәм формалары.....	22-23
2.3.	Комплекслы-тематик планнар.....	23-41
2.3.1	“Татарча сөйләшәбез” УМК “Минем өем” проекты буенча уртанчылар төркеме.....	
2.3.2.	“Татарча сөйләшәбез” УМК “Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча зурлар төркеме	
2.3.3.	Татарча сөйләшәбез” УМК “Без инде хәзер зурлар” проекты буенча мәктәпкә эзерлек төркеме	
2.3.4.	Беренче кечкенәләр төркеме“Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча	
2.3.5.	Икенче кечкенәләр төркеме “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча	
2.3.6.	Уртанчылар төркеме“Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча	
2.3.7.	Зурлар төркеме “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча	
2.3.8.	Мәктәпкә эзерлек төркеме “Туган телдә сөйләшәбез” УМК буенча	
2.4.	Еллык планнар.....	41-44
III. бүлек	Оештыру	
3.1.	Материал –техник яктан тәэмин ителеш.....	45
3.2.	Үстерешле- предметлы тирәлекне оештыру.....	47-53
3.3.	Программалар һәм методик яктан тәкъмин ителеш...53-54	
3.4.	Тәрбияченең эш көне бүленеше (циклограмма).....	55-58
3.5.	Белем бирү эшчәнлек челтәре.....	58
3.6.	Әдәбият	59
	Кушымта.....	
	Диагностика.....	60-73

1.Аңлатма язуы.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары нигезендә кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус һәм башка милләт балаларын татарча сөйләшәргә өйрәтү программасы, укуыту-методик комплектлары (УМК) төзелде.

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләрен, “Минем өем” (4-5 яшь), “Уйный – уйный үсәбез” (5-6 яшь), “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” (6 - 7 яшь) проектларын үз эченә ала. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якин килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына, сөйләм барлыкка килү концепциясенә (Л. С. Выготский, В. В. Давыдов, Е. И. Пассов, П. Я. Гальперин), гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукий актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

Балаларны татар телендә сөйләшәргә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана. Аралашуга чыгу өчен нәтижәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар, интерактив уеннар тора.

Яңа сүз өйрәткәндә, сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәржемәсе бирелә; төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә; уеннар кулланып (“Ватык телефон”, “Кайтаваз”...) ныгытыла; хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырыла: “Исемен әйтсәң бирәм”, “Мин күрсәтәм, син әйт”, “Сорап ал”, “Серле кәрзин”.

Өйрәнгән лексиканы сөйләмдә кулланганда “Бу кем?”, “Кем юк?”, “Кәрзиндә нәрсә бар?”, “Нәрсә юк?”, “Серле янчык”, “Әйе-юк”, “Дәресең әйт” дидактик уеннары уйнала. Аралаша белү күнекмәләре булдырганда “Әйдәгез танышабыз”, “Кунакны сыйла”, “Кибеттә”, “Кафеда”, “Телефоннан сөйләшү” уен ситуацияләре оештырыла.

Пиктограммалар мәктәпкә эзерлек төркемендә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән беренче тапкыр таныштырганда гына кулланыла.

Тәрбияче сүзлек белән эшлөгәндә татар һәм рус телләре өчен уртак сүзләргә таяна ала.

Укуыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзләштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар кертү, баету хуплана.

Төркемнәрдә балаларның һәм тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәрдаим булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлегенә аша (ситуатив күнегүләр, сюжетлы рольле уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү һ. б.) ныгытыла.

Рус телле балаларны татарча сөйләшәргә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм эти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтижә бирә.

Норматив – хокукий документлар:

Федераль даражада:

- Федеральный закон от 29 декабря 2012 г. N 273-ФЗ "Об образовании в Российской Федерации"
- Семейный кодекс РФ
- Приказ от 30 августа 2013 года N 1014 «Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным образовательным программам - образовательным программам дошкольного образования»;
- Постановление Главного государственного санитарного врача РФ от 28.09.2020 года N 28 СП 2.4.3648-20 «Санитарно-эпидемиологические требования к организациям воспитания и обучения, отдыха и оздоровления детей и молодежи»
- Постановление Главного государственного санитарного врача РФ от 28.01.2021 г. № 2 СанПиН 1.2.3685-21 "Гигиенические нормативы и требования к обеспечению безопасности и (или) безвредности для человека факторов среды»;
- Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 октября 2013 г. № 1155 "Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования»;
- Приказ Минтруда России №544н от 18 октября 2013 г. Об утверждении профессионального стандарта «Педагог (педагогическая деятельность в сфере дошкольного, начального общего, основного общего, среднего общего образования) (воспитатель, учитель)». Зарегистрировано в Минюсте 6 декабря 2013, № 30550;

Региональ даражада:

- Концепция развития национального образования в РТ на 2015-2030 годы
- Закон РТ №44 от 28.07.2004 г. «О государственных языках РТ и других языках в РТ»

На уровне дошкольного учреждения:

- Устав МБДОУ «Детский сад общеразвивающего вида №32 «Одуванчик»
- Лицензия на право ведения образовательной деятельности;
- Годовой план работы на текущий учебный год;
- Учебный план;
- Календарный учебный график

1.1. Максат: Балаларны ана телендә дөрес һәм яхшы итеп сөйләшәргә өйрәтү.

Бурычлар:

1. Балаларны ана телендә дөрес һәм яхшы итеп сөйләшәргә өйрәтү;
2. Тел системасының фонетик, лексик, грамматик төзелеше дәрәжәләрен формалаштыру;
3. Бәйләнешле сөйләм үстерү;
4. Тел һәм сөйләм күренешлүрен аңлау (тоемлау) сәләтен булдыру.

1.2. Программа принциплары:

1. Үстерелешле өйрәтү;
2. Өйрәтү барышында тәрбияләү;
3. Фәннилек;
4. Эзлекчелек һәм системалылык;
5. Аңлаешлылык;
6. Балаларның яшь үзгәрешләрен исәпкә алу;
7. Гуманлылык;
8. Күрсәтмәлелек.

Балалар белән эшләү процессында *сүзлек эше* зур урын ала. Сүзлек эше- бәйләнешле сөйләм нигезе. Балалар бакчасында сүзлек эшенең өч бурычы чишелә:

1. Иң беренче чиратта, гомуми кулланылыштагы лексика хисабына (предметларны, аларның төп билгеләрен, сыйфатларын, алар белән эш-хәрәкәтләр аша) сүзлекне баету.
 2. Сүзлеккә төгәллек кертү. Балаларга сүзне әйтү үрнәген бирү, аны һәр бала белән күп тапкыр кабатлау.
 3. Сүзлекне активлаштыру.
- Сөйләмнең грамматик төзелешен формалаштыруның төп шарты – тәрбиячелен, өлкәннәрнең грамоталы сөйләмә һәм*

1.1. Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрен төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.

Бурычлар:

1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртәргә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләмә белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, сабуулашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

1.2. Программа принциплары.

1. Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак кулланырга эзләнүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

2. Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзгәрешен исәпкә алу, тәрбияче сөйләмә техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзгәрешләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмә үстерү;

3. Күрсәтмәлелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйләп рәвештә, аларның тирәюнене танып белүнең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

4. Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы; 5. Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, ижади сәнгать, музыка.

сөйләмнең морфологик, синтаксик ягын, сүзъясалу ысулларын үзләштерү буенча үткәрелә торган күнегүләр.

Аваз культурасы тәрбияләү буенча эш: аның сөйләм сулышы, ишетеп кабул итү, артикуляция аппаратын үстерү һ. б. шундый компонентларны үз эченә ала.

Бәйләнешле сөйләм үстерү сөйләмнең Ике формасын - диалоглы һәм монологлы сөйләм үстерүне күздә тоту. Диалоглы сөйләм үстерүдә сорау-жавап формасы, балаларның үзләренә сорау бирә, бер-берсенә мөрәжәгать итә белүе – иң отышлы формалар. Балаларның кечкенә хикәяләргә мөстәкыйль төзи белүе монологлы сөйләм барлыкка килүдә мөһим күрсәткеч булып тора.

Балаларны *матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру* – сөйләм үсешенә эһәмиятле бурычы һәм чарасы. Матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру түбәндәге бурычларны чишкәндә тормышка ашырыла:

1. Дөнъяны бербөтен итеп кабул итүне, күзаллауларны формалаштыру.
2. Әдәби сөйләмне үстерү.
3. Эстетик зәвыкны, әдәби әсәрне кабул итүне үстерү.

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишкәндә өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары кулланыла. Шундый чараларның берсе булып, бармак уеннары тора. Хәрәкәтләнү активлыгы югарырак булган саен, балаларның сөйләмә тизрәк һәм яхшырак үсеш ала, сөйләм сыйфаты, төрлеләге белән аерылып тора. Бармак уеннары баш мие эшчәнлегенә, интеллект үсешенә уңай йогынты ясай. Чыннан да, физиологлар, психологлар үткәргән тикшеренүләр (Л.С. Выготский, И.П. Павлов, А.Р. Лурия, А.А. Леонтьев һ.б.) хәрәкәтләнү һәм сөйләм моторикасының үзара бәйлә булуын исбатлыйлар. Балалар белән эшләү дәверендә төрле предметлар тотып биюләр, уеннар кин кулланыла. Нәниләр уенчыкларны яшерәләр, эзлиләр, табалар. Мондый уеннар балаларда зур кызыксыну уята, тәрбияче күрсәткән хәрәкәтләргә балалар тырышып кабатлыйлар, “куян булып сикерәләр”, “кошлар булып очалар”, “жим чүплиләр”, “аю кебек

6. Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;

7. Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

8. Белем бирү эшчәнлегенә мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзә өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяжларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик эһәмиятен тоялар, эмоциональ к–тәрәнлекле туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

9. Белем бирү эшчәнлегенә дидактик принцибы - гадидән катлаулыга таба бару.

10. Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар.

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.
2. Тавышлы күрсәтмәлек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлек(таратма һәм –үрсәтмә рәсемнәр, җырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлегә өчен матер–аллар.
4. Символик, график күрсәтмәлек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактив уеннар.
7. Эш дәфтәрләре.

Эш төрләре һәм формалары.

<p>алпантилпэн йөрилэр”, “этэч булып кычкырлар” һ.б. Бу уеннарда музыка эсэрлэрен куллану балаларның фонематик ишетү сэләтен, ритмикасын, эмоциональ сферасын да баета, үстерә.</p> <p>УМКда өч белем бирү өлкәсе каралган:</p> <p>1.”Танып – белү” белем бирү өлкәсе табигать, аның үзенчәлекләре, экологик бәеләнешләр белән таныштыру;ел фасыллары турында белемнәрен тирәнәйтүне ыз эченщ алган.</p> <p>2.”Аралашу” белем бирү өлкәсе нәниләрдә туган телгә мэхәббәт тәрбияләү, матур әдәбият эсэрләре белән кызыксыну, авазларны дәрәс әйтү, бәйләнешле сөйләм культурасы булдыру, диалогик сөйләм чараларын үз эченә алган.</p> <p>3. “Матур әдәбият” белем бирү өлкәсе кешеләрне һәрчак яхшыга гына өнди, акыллы, тапкыр булырга киңәш итә, шигырләр, хикәяләр, әкиятләр белән таныштыруны, балаларны әдәби телдә сөйләшергә өйрәтүне максат итеп куя</p>	<p>Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу. 2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог. 3. Сюжетлы-рольле уеннар; 4. Әйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиозмага таянып). 5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына). 6.Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары. 7. Ижади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр. 8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү. 9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу). 10.Аудиозмалар тыңлау, кушылып әйтү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү. 11.Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау. 12.Интерактив уеннар.
---	---

□ 4-5яшьлек балалар өчен атна дәвамында 20 шәр минутлык 3уен эшчәнлеге оештырыла;

□ 5-6 яшьлек балалар өчен атнага 25 шәр минутлык 1 эшчәнлек оештырыла,2 уен эшчәнлеге оештырыла;

□ 6-7 яшьлек балалар өчен атнага 30 ар минутлык 2 эшчәнлек,1 уен эшчәнлеге оештырыла.

**1.3. Милли –националь состав Сведения о национальном составе
ДОУ№32"Одуванчик"на2022-2023уч.год.**

№ гр.	Количество о детей	Тат. нац	Рус.нац	Смеш. браки	Др. Нац.
1 мл гр					
2 мл.гр.					
Средняя гр.					
Старшая гр.					
Подгот.гр.					
ВСЕГО					

Барлығы –

Татар милләтле бала –

Рус милләтле бала –

Катнаш гаилэлэр –

Башка милләт балалары-

2023 елда мәктәпкә чыгарылган балалар –

1.4. Программа үзлештерүдә көтелгән нәтижэләр.

1.4.1. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “МИНЕМ ӨЕМ” проекты НИГЕЗЕНДӘ МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 4-5 ЯШЬ.

Инче уку елы ахырына балалар түбәндәге белемнәрне үзлештерергә тиешләр :

- 1.Бу кем? Бу нәрсә? Нинди? Ничә? сорауларына җавап бирергә.
- 2.Исәнләшә, сабуллаша, рәхмәт әйтә белергә .
- 3.Гади биремнәрне үти алырга: бир, мә, кил монда, утыр, сикер, аша, эч, ю, уйна .
- 4.Әйберләрнең билгесен белдерә торган сүзләрне белергә: зур, кечкенә, матур, чиста пычрак, әйбәт, тәмле.
- 5.Бишкә кадәр санный белергә.
- 6.Мин, син, бу, монда алмашлыкларын кулланырга .
- 7.Дүртъюллыклар, җырлар өйрәнергә.
8. Раслаучы сүзләрне: әйе, инкаръ итүче: юк аңлап кулана белергә.
- 9 Барысы: актив сүзләр- 49; пассив сүзләр- 13; барлыгы -62 сүзне белергә .

СҮЗЛӘР	САНЫ
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) Актив сүзләр: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, эби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз) Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем? кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	
АКТИВ СҮЗЛӘР	

1	Эти - папа	25	Тәмле - вкусный	49	
2	Эни - мама	26-27	Кил монда – иди сюда		
3	Кыз - девочка	28	Утыр – садись		
4	Малай - мальчик	29	Бир - дай		
5	Мин - я	30	Аша - кушай		
6	Исэнмесез - здравствуйте	31	Эч - пей		
7-8	Сау булыгыз - до свидания	32	Туп - мяч		
9	Исэнме - здравствуй	33	Зур - большой		
10	Эт - собака	34	Кечкенә (бәләкәй) - маленький		
11	Песи - кошка	35	Матур - красивый		
12	Әйе - да	36	Курчак –		
13	Юк - нет	37	кукла Куян -		
14-15	Сау бул – до свидания	38	заяц аю -		
16	Әби - бабушка	39-40	медведь Хәлләр ничек – как дела		
17	Бабай - дедушка	41	Уйна - играй		
18	Әйбәт - хорошо	42	Пычрак - грязный		
19	Ипи - хлеб	43	Чиста - чистый		
20	Алма -яблоко	44	Ю - мой бер -		
21	Сөт - молоко	45	один Ике -два		
22	Чэй - чай	46	Өч - три		
23	Рәхмәт - спасибо	47	Дүрт - четыре		
24	Мә – на	48	Биш – пять		
		49			
ПАССИВ СҮЗЛӘР				13	
1	Утырыгы– - садитесь	8-9	Кем анда? – кто там?		
2-	Бу кем? – это кто?	10	Басыгыз - встаньте		
3–	Кем юк? – кого нет?	11	Ал - возьми		
4-5	Син кем? – ты кто?	12	Ничә? – сколько?		
6-7		13	Нинди? - какой		
ВСЕГО				62	

1.4.2. “Татарча сөйләшәбез” УМК буенча “УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСӘБЕЗ– проекты

**НИГЕЗЕНДӘ МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ
РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 5–6 ЯШЬ.**

2нче уку елы ахырына балалар түбәндәге белемнәрне үзләштерергә тиешләр:

1. Бу кем? Бу нәрсә? Нинди? Ничә? сорауларына өстәп, Кем анда? Кем юк? Син кем? Нәрсә кирәк? Нәрсә бар? сорауларына аңлап җавап бирергә.
2. Раслаучы сүзләрне: әйе, бар, инкарь итүче юк аңлап куллана белергә .
3. Тәрбияче кушкан биремнәрне аңлап үтәргә (мә, бир, ал, утыр, сана, аша, эч .сал, ки, йокла, җырла) .
4. Матур итеп исәнләшә, сабуллаша, рәхмәт әйтә белергә .
5. Балалар үзләре сорау куярга, гади диалогларда үзләрен ышанычлы сизеп сөйләшә белергә .

Төп хәрәкәтләрне белдерүче фигыльләрне аңлый һәм куллана белергә тиешләр(сикерә, уйный, җырлый. юа, ашый, эчә. ярата, кия, сала, утыра).

6. Әйберләрнең билгесен белдерә торган сүзләрне белергә .

Төсләр :кызыл, сары, яшел, зәңгәр .

Тәм: тәмле, баллы .

Зурлык: зур, кечкенә, күп, аз .

Билге: матур, чиста, пычрак, әйбәт.

8.10 га кадәр саны белергә.

9.Предметның урынын күрсәтергә: караватта, өстәлдә, урындыкта.

10.Грамматик конструкцияләр, гади жөмлөләр төзергә

11.Дүртьюллыкларны, җырларның сүзләрен ятган өйрәнергә, сәхнәләштерүдә катнашырга.

12.Ел ахырына 107 сүз белергә.

СҮЗЛӘР– (слова)	С–НЫ
<p>Актив сүзләр: эти, эни, кыз– малай, мин, ис–нмесез, сау булы–ыз, исәнме,–эт, песи, –йе, юк, сау–бул, әби,–бабай, әйбә–, ипи, алма, –өт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, а–а, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. –49 сүз)</p> <p>Пасси– сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)</p>	<p>4-5 лет</p> <p>62 слова</p>
<p>+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь)</p> <p>Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз)</p> <p>Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)</p>	<p>5-6 лет</p>
АКТИВ СҮЗЛӘР	

1	Кишер - морковь	21	Аш- суп	38
2	Нинди - какой	22	Ботка - каша	
3	Баллы – сладкий (-ая, -ое)	23	Кашык - ложка	
4	Ничэ - сколько	24	Тэлинкэ - тарелка	
5	Суган - лук	25	Чынаяк - чашка	
6	Бэрэнге - картофель	26	Зэнгэр – синий (-ая, -ее)	
7	Алты - шесть	27	Күлмэк – платье	
8	Жиде - семь	28	(рубашка) Чалбар - брюки	
9	Сигез - восемь	29	Ки - одевай	
10	Тугыз - девять	30	Сал - снимай	
11	Ун - десять	31	Йокла - спи	
12	Кыяр - огурец	32	Бит - лицо	
13	Кэбестэ - капуста	33	Кул - рука	
14	Кызыл - красный (-ая, -ое)	34	Өстэл - стол	
15	Сары - жёлтый (-ая, -ое)	35	Урындык - стул	
16	Яшел - зелёный(-ая, -ое)	36	Карават - кровать Яратам	
17	Кирэк - надо	37	- люблю –Бар - есть	
18	Юа -моет	38		
19-20	Нэрсэ кирэк – что надо			
ПАССИВ СҮЗЛӘР				
1-2	Бу нэрсэ? – Это что?	4–5	Нэрсэ бар? – Что есть	7
3-4	Хэерле көн —Добрый день	6-7	Күп— много	
ВСЕГО				107

**МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ
БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 6-7 ЯШЬ.**

СҮЗЛӘР	САНЫ
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь)	4-5 лет
<p>Актив сүзләр: эти, эти, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чэй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз)</p> <p>Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем? кем юк? син кем? кем анда?, басыгыз, ал, ничэ? нинди? (13 сүз)</p>	62 слова

+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь)				5-6 лет	
Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинка, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз)				45 слов	
Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)					
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (6-7 яшь)				6-7 лет	
Актив сүзләр: син кем? хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли? йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?, сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, этәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, жырла, жырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясым, укыйм, дәфтәр (58 сүз)				60 слов	
Пассив сүзләр: нәрсә яратасың? (2 сүз)					
АКТИВ СҮЗЛӘР					
1	Син кем? – Ты кто?	31	Йөгерәм - бегу	58	
2-3	Хәерле көн – добрый день	32	Чәк-чәк – чак-чак		
4	Тычкан – мышь Бу	33	Өчпочмак – треугольник		
5-6	кем? – Это кто?	34	Яшь - лет		
7-8	Бу нәрсә? – Это что?	35	Бүре - волк		
9	Нишли? – Что делает?	36	Керпе - ёж		
10	Йоклый – спит	37	Тавык - курица		
11	Утыра – сидит	38	Этәч - петух		
12	Ашый – кушает, ест	39	Үрдәк - утка		
13	Эчә – пьёт	40	Чана - санки		
14	Нишлисең? – Что делаешь?	41	Шуа - катается		
15	Ашыйм – кушаю, ем	42	Шуам - катаюсь		
16	Эчәм - пью	43	Бие - танцуй		
17	Уйный - играет	44	Бии - танцует		
18	Уйныйм - играю	45	Биим – танцую		
19	Утырам - сижу	46	Ак - белый		
20	Барам - иду	47	Кара - чёрный		
21-22	Кая барасың? – Куда идёшь?	48	Жырла - пой		
23-24	Син нишлисең? – Ты что	49	Жырлыйм - пою		
25	делаешь? Сикер - прыгай	50-51	Зур рәхмәт –		
26	Сикерәм – прыгаю	52-53	большое спасибо		
27	Сикерә - прыгает		Китап укый – книгу читает		
28	Йөгерә - бежит	54-55	Рәсем ясым - рисую		
29	Төлке - лиса	56	Укыйм - читаю		
30	Йөгер - беги	58	Дәфтәр - тетрадь		

1-2	ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)	2
	Нәрсә яратасың? – Что любишь? Всего	60

1.4.4. Рус төркемендә тәрбияләнүче татар балаларының ана телен үزلәштерүдә көтелгән нәтижэләре

Икенче кечкенәләр төркеме

Ел дәверендә өйрәнгән сүзләрне, кыска фразаларны аерым, күмәк, тәрбияче ярдәмендә кабатлый белә.

Өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап үти.

Үз исемен дәрәс әйтә, исәнләшә, сабуллаша, рәхмәт әйтә белә.

Куелган сорауларны аңлап, сөйләмдә 2-3 сүз белән җавап кайтара белә.

Бер-берсе һәм өлкәннәр белән татар телендә аралаша.

Әйбер исеменнән мәгънәсен аңлай һәм аларны дәрәс әйтә белә.

Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә эшли? Нинди? сорауларын аңлап, җавап бирә. Әйбернең билгесен ачыклау максаты белән куела торган сорауны аңлай һәм сөйләмдә җавап кайтара белә.

Мин, син алмашлыкларын аңлай һәм урынлы куллана.

Кечкенә күләмле шигырьләр, җырлар белә. Татар телендә сөйләшү теләге бар.

Уртанчылар төркеме

Сүз байлыгы бар.

Үзара һәм зурлар белән татар телендә аралаша.

Үзе турында тулы жомлалар төзеп сөйли белә. Сөйләмдә ягымлы сүзләр, боерыкларны куллана.

Санау күнекмәләре бар, сөйләмдә куллана белә.

Нинди? Нишли? Ничә? сорауына дәрәс җавап бирә.

Иллюстрацияләргә карап әсәрләрнең исемен атый.

Алган белемнән, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә куллана белә.

Зурлар төркеме

Сөйләмне аралашу чарасы буларак файдалана белә.

Диалогик һәм монологик сөйләм күнекмәләре бар.

Үзара һәм өлкәннәр белән татар телендә актив аралаша.

Сүсләрне гомумиләштерә белә. Капма –каршы булган сүзләрне атый.

Җырлар, шигырьләр, мәкаль, табышмаклар белә.

Алган белемнән, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә куллана, үзлектән сорау бирә белә.

Мәктәпкә әзерлек төркеме

Сөйләмне аралашу чарасы буларак файдалана белә.

Диалоглы сөйләмдә ягымлы сүзләрне кулланып аралаша белә. Монологик сойләм күнекмәләре бар.

Үзара һәм өлкәннәр белән татар телендә актив аралаша.

Сүсләрне гомумиләштерә белә. Капма –каршы булган сүзләрне атый.

Рәсемгә карап, аның эчтәлеген сөйли.

Жырлар, шигырьләр, мөкаль, табышмаклар, санамышлар, әкиятләр белә.

II. бүлек ЭЧТӘЛЕК

2.1.Балаларга үсеш юнәлешләре буенча белем бирү

(биш белем бирү өлкәсендә)

1.Социаль-коммуникатив үсеш. Балаларның Татарстан Республикасы, анда яшәүче халыклар, аларның хезмәте һәм профессиональләре, туган як табигате турында белемнән уен эшчәнлегенә вакытында тирәнәйтү. Балаларда патриотизм хисләре; үзен туган шәһәр (авылы), республикасы, иленең гражданы итеп тану; шәһәр, республика, ил символикасына (флаг, герб, гимн) хөрмәт белән карауны һәм горурлану хисе тәрбияләү. Иҗтимагый чыгышы, расасы, теле, дине, жәнәсе һәм яшенә карамыйча, янәшәдә яшәүчеләргә (балаларга, өлкәннәргә) уңай мөнәсәбәт, түземлек (толерантлык); башка кешеләрнең хисләре, фикерләре, теләкләренә, карашларына хөрмәт тәрбияләү, үзенең башкалар фикере белән риза булмавын дәлиллик яисә үз позициясен яклык белергә өйрәтү. Башка ил, этнос халыклары белән позитив аралашуның, хезмәттәшлек итүнең мәгънәсен аңлату. Якындагы социумда үз урыны, теге яки бу төркемдәгә кешеләргә нинди мөнәсәбәттә булуы (балалар бакчасындагы төркем яисә бию түгәрәгә әгъзасы, спорт мәктәбе укучысы, булачак гимназист һ. б.) турында күзаллаулар формалаштыру. Гаилә тарихына (карт бабай, бабай, карт әби, әби) карата кызыксыну тәрбияләү. Гаилә белән горурлану хисләре, гаилә әгъзаларының уңышларына сөенү, бүләкләрен игътибарсыз калдырмау күнекмәләре тәрбияләү. Идел бие халыкларының әдәби әсәрләре, нәфис һәм мультипликацион фильмнары, әйләнә-тирәдәгә тормыш турындагы күзаллауларын сюжетлы-рольле һәм режиссёрлык уеннарында ижади куллануларына булышлык итү. Балаларның сәхнәләштерү һәм кую өчен Идел бие халыкларының әкиятләрен, шигырьләрен, жырларын, биюләрен

мөстәкыйль сайлап алуларын хуплау; куелачак спектакльгә кирәкле атрибутлар һәм декорациялар эзерләргә, үзара вазифаларны билгеләргә һәм рольлар бүлешергә булышу. Театральләшкән эшчәнлектә театрның төрле төрләрен (бибабо, бармак, курчак, рәсемнәр һ. б. театрлар) куллану. Сәхнә сәнгатенә карата кызыксыну үстерү. Коллективта сүзле уеннар уйнарга омтылышларын хуплау. Идел буе халыклары уеннарын уйнау тәҗрибәсен баету.

2.Танып-белү үсеше. Туган як тарихы, мәдәнияты, сынлы сәнгать, туган якның табигате белән таныштыру исәбенә балаларның күзаллауларын киңәйтү. Туган як табигате, климаты, кешеләренең тормышы белән таныштыруны дәвам итү. Үз шәһәренең (авылының) истәлекле урыннары, халык һөнәрләре, милли кухня, Татарстан Республикасы халыкларының тел культурасы белән таныштыру. Картада туган шәһәрен, республикасын, башкаланы, Татарстандагы эре шәһәрләренә (Әлмәт, Яр Чаллы, Түбән Кама, Бөгелмә, Яшел Үзән һ. б. ны) күрсәтә һәм атый белергә өйрәтү. Борынгы шәһәрләр (Биләр, Болгар), аларның тарихы, культурасы, көнкүреше белән таныштыру. Авыл һәм шәһәр кешеләренең көнкүрешен чагыштырырга өйрәтү. Татар һәм рус халкының яши торган өе, йорт кирәк-яраклары, өс киёмнәре үзенчәлекләренә игътибар итү. Туган шәһәрендә бара торган позитив үзгәрешләренә (балалар бакчалары, спорт комплекслары, театрлар һ. б. төзелү) күрә белергә өйрәтү. Казанның эре промышленность һәм сәүдә үзәге булуы, татар халкының элек-электән игенчелек, терлекчелек, күн эшкәртү, сәүдә белән шөгыйльләнүе турында балаларга сөйләү. Туган шәһәренең, башка шәһәрләренң символикасын өйрәнүне дәвам итү, үз халкының бер өлеше булуын аңлый белергә ярдәм итү. Милли һәм дөнья культураларының үткәнә һәм бүгенгә сенә балаларны якынайту. Музыка һәм театр сәнгатенең күренекле шәхесләре, аларның тормыш һәм иҗат юллары белән таныштыру (композиторлар: С. Садыкова, С. Сәйдәшев, Ф. Яруллин һ. б., җырчылар: Ф. Шаляпин, И. Шакиров, Р. Ибраһимов һ. б., театр режиссёрлары: М. Сәлимжанов, К. Тинчурин һ. б., В. Качалов, Г. Камал исемендәге театр актёрлары һ. б.). Аларның тормышларына һәм эшчәнлекләренә кызыксыну уяту. Күренекле фән

эшлеклеләренә тормышы һәм эшчәнлекләре белән таныштыру (Н. И. Лобачевский, К. Ф. Фукс, И. М. Симонов, Н. Н. Зинин, А. М. Бутлеров, А. Е. Арбузов һ. б.). Балаларның танып белүгә карата кызыксынуларын канәгатьләндерү, Казан (Идел буе) федераль университеты укытучылары һәм аны тәмамлаучылар турында мәгълүмат бирү. Милләтебез каһарманнарының Бөек Ватан сугышында күрсәткән батырлыклары турында сөйләү (М. Жәлил, Г. Гафиятуллин, М. П. Девятаев, П. М. Гаврилов, Н. Г. Столяров һ. б.). Этноиләрне балаларга әби һәм бабаларының сугышта алган бүләкләре турында сөйләргә жәлеп итү. Ватанны саклаучыларга карата хөрмәт хисләре тәрбияләү (һәйкәлләр,obeliskларга чәчәкләр кую һ. б.). Табигатьне саклау буенча балаларның белемнәрен тирәнәйтү. Туган якның тере һәм тере булмаган табигатенә сакчыл караш тәрбияләү, табигатькә катнашуыңнан соң туган уңай һәм тискәре нәтижеләрне алдан күрә белергә өйрәтү, табигатьнең ресурсларына сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү, аны рациональ файдалану күнекмәләре формалаштыру. Үсемлек һәм жыләкләрне жыю кагыйдәләре белән таныштыру. Дәүләт тыюлыклары, анда яшәүче тереклек ияләре, Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән үсемлек (флора) һәм хайваннар (фауна) төрләре белән таныштыруны дәвам итү. Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясында сирәк очрый торган төрләргә сакчыл караш кирәклеген балаларның аңнарына җиткерү. Татарстанның елга, күлләрендә яшәүче тереклек ияләре белән таныштыру. Кеше тормышында чишмә, елгаларның тоткан урыны, эһәмияте турында сөйләү. Республика сулыкларын чиста тотарга теләк уяту. Туган як табигатенең матурлыгына, андагы форма, ис, төс муллыгына игътибар итү. Табигатьтәге үзгәрешләргә күрә белергә өйрәтү.

3.Сөйләм үсеше. Балаларны матур әдәбият әсәрләре, халык әкиятләре, фольклоры белән таныштыру. Татар теленә карата тотрыклы кызыксыну үстерү. Мәгълүмати аралашу технологияләре, аудио- һәм видеоязмалар, уку-уку методик комплектлары ярдәмендә предметны, аның билгесен, хәрәкәтен белдерүче сүзләргә актив кулланышка кергү, гади аралашу өчен кирәк булган сөйләм берәмлекләре байлыгы булдыру. Балаларның сүз байлыгын арттыру.

Төзелеше ягыннан катлаулы булмаган хикәя һәм сорау жөмлөләр төзү күнекмәләрен ныгыту. Үзе турында, бер кеше гамәлләрен сурәтлэгән ситуатив картиналар сериясе буенча, сюжетлы рәсемнәр, үз күзәтүләреннән чыгып, зур булмаган (3–5 жөмлөлә) хикәяләр төзи

белергә өйрәтү. Балаларның төрле эшчәнлек вакытында татар халык фольклор әсәрләрен, еш кулланыла торган сүzlәр һәм әйтемләрне файдалануга омтылышларын хуплау. Татар телендә сөйләүче әңгәмәдәшенең сөйләмен тыңлый белүне формалаштыру, нәрсә турында сөйләгәннен аңларга тырышу, телне аз белүенә карамастан, аның белән әңгәмәгә кереп, аралашырга омтылышын хуплау.

Балаларны татар телен киләчәктә (башлангыч мәктәптә) тагын да аңлабрак, төшенеп өйрәнергә әзерләү.

4.Нәфис сәнгать үсеше. Балаларны татар халкының сәнгате (музыка, бию, рәсем сәнгате, матур әдәбият әсәрләре), анда яшәүче атаклы кешеләр белән таныштырып, аларда әхлакый-патриотик хисләр тәрбияләү. Милләтебезнең дини йолалары, халык авыз ижаты, сынлы сәнгате һәм архитектурасы, музыка сәнгате белән таныштыру балаларда Туган илне ярату хисе тәрбияләргә булыша. Милли орнамент элементлары белән таныштыруны дәвам итү. Балалар белән «яшәү агачы» образын карау. Балаларның игътибарын композициянең үзенчәлегенә (симметриясез), шул ук вакытта төрле төсләр файдаланылган чәчәк бәйләменә юнәлдерү. Төрле материаллар кулланырга, реаль һәм әкияти образларны (Идел бие халыклары әкиятләрендәге геройларны да кертеп) сурәтләүнең төрле ысулларын берләштерергә мөмкинлекләр бирү. Республика тормышында булган истәлекле вакыйгаларны рәсемнәрдә чагылдыра белүләрен хуплау. Балаларның эшләрен бергәләп карау, нәрсә ясаганнары турында сөйли белергә өйрәтү. Балаларга эшләренең тематикасын киңәйтүгә булышлык итү. Актүбә һәм Шәмәрдән уенчыкларын натурадан карап әвәли һәм аларның характерлы үзенчәлекләрен бирә белергә өйрәтү. Ике-өч фигурадан торган скульптура төркемләрне катлаулы булмаган сюжетларга («Сабантуйда», «Чәй эчкәндә», «Ат чабышлары» һ. б.га) берләштерү. Идел бие халыкларының әдәби

эсәрләре геройларын күзаллау юлы белән әвәли белү күнекмәләрен формалаштыру. Туган шәһәре (авылы) тормышындагы вакыйгаларны чагылдыручы сюжетларны мөстәкыйль сайлый белүләрен активлаштыру. Башка белем бирү өлкәләренең эчтәлегә белән ярак-лаштырып, балалар эшләренең тематикасын киңәйтү. Балаларны Г. Тукай эсәрләре һәм аның ижатын чагылдыручы сәнгать төрләре (Ф. Яруллинның «Шүрәле», Ә. Бәшировның «Су анасы» балетлары, Н. Жигановның «Кырлай» симфониясе, Б. Урманче, И. Казаков, Б. Әлменов, Ф. Әминов һ. б. ның сынлы һәм рәсем сәнгатьләре эсәрләре) белән таныштыруны дәвам итү. Сәнгатькә карата уңай караш формалаштыру. «Казан» милли-мәдәни үзәгенең милли-мәдәният музеенда булу, анда борынгыдан сакланып калган өй кирәк-яраклары: көмеш поднослар, савыт-саба, бизәк төшерелгән бакыр кувшиннар, комганнар, йорт хайваннары фигуралары формасындагы бронза йозаклар; жәмәгать биналарының интерьерларын һәм экстерьерларын бизәүче декоратив композицияләр белән таныштыру. Борынгы бизәнү әйберләрен: йөзекләр, алкалар, беләзекләр, чулпылар, яка чылбырлары, хәситәләр һ. б.ны карау. Хәзерге заман рәссам-ювелирларның (И. Фазылжанов, С. В. Ковалевская, В. О. Ковалевский һ. б.ның) ижатлары белән таныштыру. Балаларның игътибарын бизәнү әйберләренең милли үзенчәлекләренә юнәлдерү. Татар халкының үзенчәлекле сәнгати һөнәре булган укабелән чигү турында сөйләү. Чигелгән түбәтәйләр, хатынкызның бәрхет аяк киеме, күкрәкчәләр, калфаклар һ. б.ны карау. Бигрәк тә популяр булган композицияләргә – «алтын каурый», чәчәк бәйләме, кошлар, бодай башагы, йолдызлар һәм ярымай мотивларына һ. б.га игътибар итү. Туган шәһәр (авыл) архитектурасы – мәчет һәм храм архитектуралары (Кол Шәриф мәчете, Раифадагы Богородицкий ир-атлар монастыре) белән таныштыру эшен дәвам итү.

Балаларны татар халкының музыка культурасына якынайту. Татар композиторларының музыкаль эсәрләрен тыңлау. Татарстан Республикасы, Россия Федерациясенең Дәүләт гимннары белән таныштыру. Горурлык хисләре тәрбияләү.

5.Физик үсеш. Татар халык хәрәкәтле уеннарын, физминуткалар кулланып балаларның хәрәкәт активлыгын үстерү, татар халык бәйрәмнәре, халык уеннары аша балаларның физик үсешен камилләштерү. Чәй янына бирелә торган милли камыр ризыклары: гөбәдия (дөгә, йөзем һәм йомырка белән), кабартма, бавырсақ, талкыш-кәләвә, чәкчәк, кош теле белән таныштыру. Балаларга республикадан читтә дә танылган дәвалану-ял итү урыннары һәм санаторийлар («Васильево», «Сосновый бор» («Нарат урманы»), «Крутушка», «Бакирово», «Санта» һ. б.) белән танышу мөмкинлеге бирү. Хәрәкәтле халык уеннарын үзгәртеп төрләндерү кү-некмәләре бирү. Милли уен-ярышларда («Таяк тартыш», «Аркан тартыш», «Капчык белән сугыш» һ. б.да) катнашасы килү теләге уяту. Кеше тормышында спортның әһәмияте турында күзаллау формалаштыру. Милли спорт төре – көрәш белән таныштыру. Спорт өлкәсендәге билгеле уңыш-казанышлар белән таныштыру. Идел буе халыкларының төрле эчтәлекле уеннарын мөстәкыйль эшчәнлек вакытларында файдалана белү күнекмәләрен ныгыту. Хәрәкәтле уеннарда балаларда көч, житезлек, кыюлык, тәвәккәллек, түземлек кебек сыйфатлар тәрбияләнү. Уен нәтижәсен гадел бәяли белүләрен хуплау. Халык уеннары белән кызыксынуларын үстерү.

2.2. Эш төрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.

7. Ижади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

2.3. Комплекслы – тематик планнар

2.3.1. Уртанчылар төркеме «Минем өем» проекты

Актив сүзләр	Сөйләм үрнәге	Аудиоязма Эш дәфтәре Анимацион сюжет
Гаилә – 18 сәгать (1-18)		
ипи	-Мә, ипи (алма, сөт, чэй).	Аудиоязма №24-39
алма	-Рәхмәт, әби.	Дәфтәрдә эш №5-10
сөт	-Коля, мә ипи (алма, сөт, чэй).	
чэй	-Рәхмәт.	Анимацион сюжетлар:
мә	-Мияу, кил монда. Утыр. (Акбай, Коля, Оля)	1. “Тәмле” кибетендә”
рәхмәт		2. “Азат кунак чакыра”
тәмле	-Оля, кил монда. Мә ипи (алма, сөт, чэй). Ипи (алма, сөт, чэй) тәмле (ме)?	
кил монда	-Ипи (алма, сөт, чэй) тәмле. Рәхмәт.	
утыр	-Мә, тәмле алма (ипи).	
аша эч	-Мә, ипи (алма) аша. -Мә, сөт (чэй) эч.	
Уенчыклар – 18 сәгать (31-48)		

бир туп зур кечкенэ матур курчак куян аю	- Бу нэрсэ? - Туп (курчак, куян, аю). -Курчак (туп, куян, аю) бир. -Мэ, курчак (туп, куян, аю). -Бу нэрсэ? -Аю (курчак, куян, туп). -Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур (матур, кечкенэ, эйбэт). - Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур (кечкенэ, матур, эйбэт).	Аудиоязма №40-53 Дэфтэрдэ эш №11-13 Анимацион сюжетлар: 1. “Паркка сэххэт” 2. “Уенчыклар үпкэлэгэн” 3. “Күңелле уеннар” 4. “Акбай һәм Мияу мажаралары”
---	---	--

хэллэр ничек? уйна пычрак чиста ю	-Аю (курчак, куян, туп)? -Әйе. -Курчак (аю, куян, туп)? -Юк. -Бу нэрсэ? -Аю (курчак, куян, туп). -Мэ, аю (курчак, куян, туп). Уйна. -Коля, кил монда. Уйна. -Оля, кил монда. Уйна. - Аю (курчак, куян, туп) бир. - Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур. - Аю (курчак, куян, туп) кечкенэ. - Мэ, зур аю (курчак, куян, туп). - Мэ, кечкенэ аю (курчак, куян, туп). -Аю (курчак, куян), кил монда. Аша (утыр, эч, уйна). -Коля (Оля), аю (курчак, куян, туп) ю. -Туп (курчак, куян, аю) нинди? -Туп (курчак, куян, аю) пычрак (чиста). -Туп ю. - Туп чиста? - Юк, туп пычрак. (Әйе, туп чиста). Ю, ю, ю – туп (курчак, аю, куян) ю.	
---	---	--

Саннар - 6 сэгать (49-54)		
бер ике өч дүрт биш	-Ничэ? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) алма. -Ничэ малай? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) малай. -Ничэ кыз? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) кыз. -Өч? -Юк. -Ике?	Аудиоязма №54-60 Дэфтэрдэ эш №14 Анимацион сюжет: 1. “Уйный-уйный санийбыз”
	-Өйе. -Ничэ аю (туп, курчак, куян)? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) аю.	
Кабатлау - 6 сэгать (55-60)		
	“Минем өем” проекты буенча ел дэвамында өйрөнелгэн сүзлэр, сөйлэм үрнэклэре кулланыла.	Аудиоязма №61-64 Дэфтэрдэ эш №16-17 Анимацион сюжет: 1. “Күңелле ял итэбез”

2.3.2.Зурлар төркеме (5-6 яшь) “Уйный – уйный үсэбез” проекты

Актив сүзлэр	Сөйлэм үрнэге	Аудиоязма Эш дэфтэре Анимацион сюжет
Кабатлау - 3 сэгать (1-3)		
	“Минем өем” проекты буенча	Аудиоязма №1 Дэфтэрдэ эш №1 Анимацион сюжет: 1. “Шалкан”
Яшелчэлэр – 21 сэгать (4-24)		

кишер	-Бу нәрсә? -Кишер. -Мә, кишер.	Аудиоязма №2-24 Дәфтәрдә эш №2-6
баллы	-Нинди кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)?	Анимацион сюжетлар:
ничә	-Зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	1. “Баллы кишер”
суган	-Мә, зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	2. “Уйный-уйный эшлибез”
бәрәңге	-Рәхмәт.	3. “Юл мажаралары” 4. “Кем эшләми, шул ашамый”
кыяр	-Зур кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
кәбестә	-Кечкенә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
нинди	-Чиста кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
алты жиде	-Пычрак кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
сигез	-Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
тугыз		
ун		

<p>кызыл сары яшел</p>	<p>нинди? -Кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр) тэмле, зур (кечкенэ), матур, чиста (пычрак) Кишер баллы. Алма баллы. -Мэ кишер(алма), аша. Баллы? -Әйе, баллы. Рэхмэт. -Ничэ кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр)? Сана. -Ике (1-10) кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр) -Оля, кил монда. Мэ, ике (1-10) кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр) -Ике (1-10) кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр) -Оля, кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер) бир. -Мэ, кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ,кишер). -Рэхмэт. -Коля, (1-10) кэбестэ (суган, бэрэнге, кишер, кыяр) бир. -Мэ, (1-10) кэбестэ (суган, бэрэнге, кишер, кыяр). -Сау бул, Коля. -Ничэ кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер)? -Бер (1-10) кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер). -Кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер) пычрак. -Бу туп. -Туп (алма) нинди?</p>	
--------------------------------	--	--

	<p>-Туп (алма) сары (кызыл, яшел)</p> <p>-Нинди туп (алма) юк?</p> <p>-Кызыл (сары, яшел) туп (алма) юк.</p>	
--	--	--

<p>нэрсэ кирэк?</p> <p>юа</p>	<p>-Кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр) кирэк? -Кирэк.</p> <p>-Коля, нэрсэ кирэк? -Кыяр (суган, кишер, бэрэнге, кэбестэ) кирэк. -Нинди кыяр? -Яшел (тэмле, чиста) кыяр.</p> <p>-Кыяр (суган, кишер, бэрэнге, кэбестэ) пычрак. -Мэ, кыяр (суган, кишер, бэрэнге, кэбестэ) ю.</p> <p>-Оля кыяр (суган, кишер, бэрэнге, кэбестэ) юа.</p>	
<p>Ашамлыктар – 6 сэгаты (25-30)</p>		
<p>аш ботка</p>	<p>тэмле аш (ботка, сөт, ипи, чэй)</p> <p>-Нэрсэ кирэк? -Аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кэбестэ, кыяр, бэрэнге) кирэк. - Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кэбестэ, кыяр, бэрэнге)? - Тэмле аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кэбестэ, кыяр, бэрэнге). -Мэ, аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кэбестэ, кыяр, бэрэнге) аша (эч). - Рэхмэт. Аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кэбестэ, кыяр, бэрэнге) тэмле.</p>	<p>Аудиоязма №25-29</p> <p>Дэфтэрдэ эш №7, 8</p> <p>Анимацион сюжет: 1.“Аш бүлмэсе”</p>
<p>Савыт - саба - 6 сэгаты (31-36)</p>		

кашык тэлинкэ чынаяк зэңгэр	-Кашык (тэлинкэ, чынаяк) бир. -Нинди кашык (тэлинкэ, чынаяк)? - Зур (кечкенэ, сары, яшел, кызыл, зэңгэр). -Ничэ кашык (тэлинкэ, чынаяк)? -(1-10 га) кашык (тэлинкэ, чынаяк). -Мэ, (1-10) кашык(тэлинкэ, чынаяк). -Мэ, кызыл (сары, яшел, зэңгэр). чынаяк (тэлинкэ, чынаяк).	Аудиоязма №30-37 Дэфтэрдэ эш №9, 10 Анимацион сюжетлар: 1. “Өч аю” 2. “Чисталыкта - матурлык”
Киёмнэр - 6 сэгаты (37-42)		

күлмэк чалбар ки сал йокла	яшел (кызыл, сары, зэңгэр) күлмэк (чалбар). чиста күлмэк (чалбар). матур күлмэк (чалбар). күлмэк (чалбар) юк. -Оля, күлмэк (чалбар) бир. -Нинди күлмэк (чалбар)? -Сары (кызыл, яшел, зэңгэр) күлмэк (чалбар). -Ничэ күлмэк (чалбар)? -Бер (1-10) күлмэк (чалбар). -Курчак, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Оля, чалбар (күлмэк) бир. -Мэ, чалбар (күлмэк). -Рэхмэт. Курчак, мэ, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Курчак, йокла.	Аудиоязма №38-43 Дэфтэрдэ эш №11, 12 Анимацион сюжетлар: 1. “Киёмнэр кибетендэ” 2. “Шаян уенчыклар”
--	--	---

Шэхси гигиена – 3 сэгаты (43-45)

бит кул хэерле көн	-Хэерле көн. -Мэ су, бит (кул) ю. -Бит (кул) чиста. -Бит (кул) чиста. -Әйе, бит (кул) чиста.	Аудиоязма № 43, 44-48 Эш дәфтэре №13, 14 Анимацион сюжет: 1. “Ни өчен киёмнэр югалган?”
-----------------------	--	---

Өй жиһазлары – 3 сэгаты (46-48)

Актив сүзлэр	Сөйлэм үрнэге	Аудиоязма Эш дэфтэре Анимацион сюжет
<p>син кем</p> <p>хээрле көн</p> <p>тычкан</p>	<p>Хээрле көн, Оля (Коля).</p> <p>-Хээрле көн, эни (эти, бабай, эби).</p>	<p>Аудиоязма №1 - 2</p> <p>Аудиоязма №3 - 5</p> <p>Дэфтэрдэ эш №1</p> <p>Анимацион сюжет: “Мияу адашкан”</p> <p>Аудиоязма №6</p> <p>Дэфтэрдэ эш №2</p>

бу кем?		Аудиоязма №7 - 8 Дәфтәрдә эш №3
бу нәрсә?		Анимацион сюжет: ”Аю баласы дөнья белән таныша”
нишли? йоклый утыра	-Песи нишли? -Песи йоклый.	Аудиоязма №9 - 10 Дәфтәрдә эш №4
ашый эчә	-Әни нишли? -Әни утыра. -Коля нишли? -Коля ашый (эчә).	Аудиоязма №11 Анимацион сюжет: “Батыр Мияу һәм куркак Куянкай”
нишлисең? ашыйм эчәм	-Мияу, нишлисең? -Ашыйм. -Акбай, нишлисең? -Эчәм.	Аудиоязма №12 Дәфтәрдә эш №5
уйный уйныйм утырам	-Оля (Коля), нишлисең? -Уйныйм.	Аудиоязма №13 - 14 Анимацион сюжет: “Тату гаилә”
барам кая барасың? син нишлисең?	-Кая барасың? -Кафега барам. -Син нишлисең? -Мин бәрәңге ашыйм (чәй эчәм, уйныйм, барам, утырам, йоклый)	Аудиоязма №15 Аудиоязма №16 - 18 Анимацион сюжет: “Юмарт аю”
сикер-сикерәм	Туп, туп Матур туп. Сикер-сикер, Матур туп.	Аудиоязма №19 Аудиоязма №20 Дәфтәрдә эш №6 Анимацион сюжет: “Кафега барабыз”
сикерә йөгәрә		Дәфтәрдә эш №7

	<p>Куян сикерэ (йөгерэ). Туп сикерэ.</p>	<p>Аудиоязма №21-23</p>
--	--	-------------------------

төлкө	Песи сикерэ (йөгерэ).	Анимацион сюжет:
йөгер-йөгерэм	Төлкө сикерэ (йөгерэ). -Йөгер! Син нишлисен? -Мин йөгерэм.	“Урманда күңелле уеннар” Аудиоязма №24 Дэфтэрдэ эш №8
чэк-чэк	-Мин чэк-чэк ашыйм.	Аудиоязма №25-28
өчпочмак	-Мин өчпочмак ашыйм.	Анимацион сюжет: “Көчлелэр, кыюлар, житезлэр”
яшь	-Сиңа ничэ яшь? -6 яшь.	Аудиоязма №29-30 Дэфтэрдэ эш №9
бүре	-Мин бүре. Мин зур, матур, чиста.	
керпе	Этэч зур, матур	Анимацион сюжет: “Жәнлеклэр спорт бэйрәмендэ”
тавык	Тавык кечкенэ, матур	
этэч		
үрдэк	-Син кем? -Мин үрдэк.	Аудиоязма №31-32
		Аудиоязма №33-34 Дэфтэрдэ эш №10
чана	Куян чана шуа.	Анимацион сюжет: “Циркта”
шуа	Мин чана шуам.	Аудиоязма №35 - 36 Дэфтэрдэ эш №11
шуам		Аудиоязма №37 - 38 Дэфтэрдэ эш №12
бие		Анимацион сюжет: “Шаян кошлар”
бии	-Аю, эйдэ, бие!	Аудиоязма №39 - 40 Аудиоязма №41
биим		Дэфтэрдэ эш №13 Анимацион сюжет:

<p>ак кара жырла-жырлым зур рэхмэт китап укый рәсем ясыым укыйм дәфтәр</p>	<p>-Оля кызыл шар ярата? - Юк. -Оля яшел шар ярата? -Әйе, мин яшел шар яратам. -Син нишлисең? -Мин жырлым. жырлымбыз зур рэхмэт Кыз китап укый. рәсем ясыым-алма ясыым мәктәп -Кем укый. -Мин укыйм. бик тәмле Терем-терем, теремкәй, Зур түгел, кечкенә. Теремкәйдә тычкан яши. Теремкәйдә куян яши. Теремкәйдә бүре яши. Теремкәйдә төлке яши. Теремкәйдә аю яши.</p>	<p>“Урманда зур концерт” Аудиоязма №42 - 44 Дәфтәрдә эш №14 Аудиоязма №45 - 46 Анимацион сюжет: “Акбай туган көнгә барырга жыена” Аудиоязма №47 Дәфтәрдә эш №15 Аудиоязма №45, 48 – 49 Анимацион сюжет: “Мияуның туган көне” Аудиоязма №50 Дәфтәрдә эш №16 Аудиоязма №51 – 53 Дәфтәрдә эш №17 Анимацион сюжет: “Урман китапханәсендә” Аудиоязма №54 - 60 Дәфтәрдә эш №18 Анимацион сюжет: “Уйный- уйный укыйбыз” Аудиоязма №61-63 Дәфтәрдә эш №19 Анимацион сюжет:</p>
	<p>Алар бик дус. -Кәжә кая? -Әнә, кәжә кәбестә ашый. Кәжә кәбестә ярата. -Мин ипи яратам. Песи, син нәрсә яратасың? -Мин сөт яратам. Сөт тәмле. -Мә, кәжә, ботка аша. -Юк, кәбестә яратам. Кәбестә тәмле.</p>	<p>Анимацион сюжет: “Кем нәрсә ярата?” Аудиоязма №67 - 71 Дәфтәрдә эш №20</p>

2.3.4. Ана теленнән комплекслы - тематик планнар

Икенче кечкенэлэр төркеме (3-4 яшь)

“Туган телдә сөйләшәбез”

№	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.	Исәнме, балалар бакчасы	Танышу Өйдә кем яши? Мин малай, мин кыз Мияу белән танышу Әйдәгез танышыйк Әйдә дулашыйк	1 1 1 1 1 1
2.	Уенчыклар	Минем яраткан уенчыкларым Минем яраткан уенчыкларым Карусельгә сәяхәт Без уйнарга яратабыз Йомшак уенчык карау Туп Туган көн Мияу кунакка килгән Уенчыклар кибете	1 1 1 1 1 1 1 1 1
3.	Көз	Алтын көз Көз килде Аваз культурасы, Ө авазы Куян үстергән кишер һәм помидор Яшелчә бакчасында “Шалкан” әкият Жиләк-жимеш бакчасында Бакчада алмалар өлгерде Уйный-уйный санийбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1
4.	Гаилә	Өйдә кем яши? Безнең гаилә	1 1

		Качышлы уйныйбыз Тату гаилә Минем дуслар Әйдәгез дулашыйк Минем туганнарым Безнең гаилә Әби күчтәнәче Дустыңны сыйла Сөт, чәй Кунакка барабыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1
--	--	--	---

5.	Кыш	Кар ява	1
		Алсуны урамга киендерэбез	1
		А.Алиш “Куян кызы”	1
		“Чанада шуабыз” рәсемен карау	1
		Кышкы уеннар	1
		“Куяннар” уенын өйрәнү	1
6.	Яңа ел бәйрәме	Тиздән чыршы бәйрәме	1
		Б.Рәхмәтнең “Кыш бабай” шигырен ятлау	1
		Уйныйбыз да, жырлыйбыз да	1
		Без бәйрәмгә эзерләнэбез	1
		Бәйрәм концерты Яңа ел бәйрәме	1
			1
7.	Минем йортым, минем шәһәрәм	Минем шәһәрәм	1
		Мин “КамАЗ” оныгы	1
		“Әлли-бәлли итәргә...” бишек жыры	1
		Безнең урам	1
		Алсуның яңа өе	1
		Алсуда кунакта	1
8.	Безнең авылда	Безнең авылда	1
		Зурлар һәм кечкенәләр	1
		“Кем нәрсә ярата?” татар халык әкиятен сөйләү	1
		“Песи һәм песи балалары” рәсемен карау	1
		Ж.Тәржемәновның “Үзен бик чиста йөртә” шигырен уку	1
		“Кем МИЯУ дип әйтте?”	1
		Йорт кошлары	1
		Р.Батулланың “Елак этәч” әсәрен уку	1
		Без уйныйбыз	1
			1
9.	Ватанны саклаучылар көне	Зур гаилә	1
		Безнең этиләр һәм абыйлар	1
		Бабайга кунакка барабыз	1
		Ватанны саклаучылар көне	1
		Очучылар	1
		З.Туфайлованың “Шофёр булам” шигырен уку	1

10.	8нче март	Минем энием	1
		Кояш гомере телим мин, энием, сиңа!	1
		Без энигэ булышабыз	1
		Әбигә кунакка барабыз	1
		Мин энинең ярдәмчесе	1
		Азат кунак чакыра	1
11.	Кыргый хайваннар	Урманда Аю	1
		белән куян	1
		“Өч аю”әкиятте	1
12.	Әкияттә кунакта	“Теремкәй” рус халык әкиятен сөйләү	1
		Кыргый хайваннар	1
		“Төлке, куян һәм этәч”әкиятен	1
		сәхнәләштерү	1
13.	Яз	Урамда яз	1
		Яз житте	1
		Яз жыры	1
		“Кояш чык,чык,...”	1
		Язгы күренешләр	1
		Ак аю кунакка килгән	1
		Кошлар	1
		Х.Вахитның “Уңган сыерчык”шигырен уку	1
		Без уйныйбыз	
		14.	Бәйрәмнәр
“Балалар бакчасында бәйрәм” дигән рәсем карау	1		
“Урманда зур концерт” - анимацион сюжет карау	1		
15.	Жәй	Автобуста сәяхәт	1
		Ж.Тәржемановның “Кикрикүк” шигырен уку	1
		Мультфильмда кунакта	1
		М.Мазуновның “Кәжә”шигырен уку	1
		“Кәжә һәм кәжә бәтиләре” рәсемен карау	1
		Чәчәкләр-тормыш яме	1
		Матур жәй, кил безгә	1
		Мин жәйне яратам	1
		“Карга” эндәшен уку	1
		Саф һавада	1
		Экология сукмагы буенча сәяхәт	1
		Без уйныйбыз	

2.3.5. Уртанчылар төркеме (4-5 яшь) “Туган телдә сөйләшәбез”

№	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.	Без балалар бакчасында	Танышу	1
		Без балалар бакчасында	1
		Әкиятләр иленә сәяхәт	1
2.	Мин - дөньяның бер кешесе	Әти, әни һәм мин	1
		“Гаилә” рәсемен карау	1
		Г. Тукай “Безнең гаилә” шигырен уку	1
		Г. Тукай “Безнең гаилә” шигырен ятлау	1
		Гаилә	2
		Мин һәм кешеләр	2
		“Көз һәм балалар” жыры	2
		Анимацион сюжет “Шалкан әкиятен буенча”	1
			1
		Әйдәгез, дуслашыйк.	
3.	Ю	Б.Рәхмәт “Су” шигырен уку	1
		Б.Рәхмәт “Су” шигырен ятлау	1
		Качышлы уйныйбыз	1
4.	Көз	Көз килде	1
		“Көз” рәсемен карау	1
		Качышлы уйныйбыз	1
5.	Куян күчтәнәчләре	Куян күчтәнәчләре	2
		“Шалкан” әкиятен	1
6.	Көз күчтәнәчләре	Жимешләр	1
		Р.Батулла “Аю Әппәс” әкиятен сөйләү	1
		Әйдәгез, уйныйбыз	1
7.	Табын янында.	Ашамлыклар	2
		Әбине сыйла	1
		Сыйла	1
		Без кибеткә барабыз, ашамлыклар алабыз	1
		Аш бүлмәсе	1
		Безнең кунаклар	1
		Дустыңны сыйла	1
		Кунак сыйлау	1
8.	Татар халык ашлары	Татар халык ашлары	2
		Азат кунак чакыра	1
9.	Безнең уенчыклар	Безнең уенчыклар	3
		Әйдәгез уйныйбыз	1
		Уенчыклар белән уйныйбыз	1
		Уенчыклар кибете	1

		Без уйнарга яратабыз	1
		Уйныйбыз	1
		Минем яраткан уенчыкларым	1
		Уенчыклар	2
		Паркка сәяхәт	1
		Алсуның туган көне	1
		Яңа ел килә	1
		Ә.Бариның “Кыш” шигырен уку	1
10.	Кыш	Жәнлекләр кышка әзерләнә	1
		Жәнлекләр кышкы урманда	1
		А.Алиш”Куян кызы”	1
		Кыргый хайваннар	1
		Хәйдәрнең “Керпе туны” әкиятен уку	1
		Ә.Бариның “Кыш” шигырен уку	1
		Паркка сәяхәт	1
		Уйныйбыз	1
		Мияуга бүләк	1
11.	Халык жәүһәрләре	Киёмнәр	2
		“Ни өчен киёмнәр югалган”	1
12.	Ватанны саклаучылар	Безнең Армия	1
		Хәрби һөнәрләр	1
		Очучылар	1
		Без солдатлар	1
		К. Булатованың “Солдатлар” шигырен уку	1
		Иң яхшы әти	1
		Уенчыклар үпкәләгән	1
		“Күңелле уеннар”	1
		Уенчыклар юабыз	1
13.	8 март	Әнием турында сөйлим	1
		З.Туфайлованың “Әни сүзе” шигырен ятлау	1
		Саннар	2
14.	Яз	Кар Бабай язны эзли	1
		Яз бүләкләре	1
		Нур Гайсинның “Яз килә” шигырен уку “Без язны яратабыз”	1
		Уйныйбыз да, санийбыз да	1
15.	Күчмә кошлар	Күчмә кошлар	2
		Х.Вахитның “Уңган сыерчык” шигырен уку	
		Б. Рәхмәтнең “Яз ” шигырен ятлау	

		Бергәләп өйрәник “Акбай һәм Мияу мажаралары”	1 1
16.	Халык жәүһәрләре	Кунак чакырабыз	2
		“Күңелле ял итәбез”	1
17.	Апрель житсә, исеменне жырына куша тургай	Габдулла Тукай Габдулла Тукайның “Кызыклы шәкерт” шигырен уку Габдулла Тукайның “Гали белән кәжә” шигырен ятлау	2 1 1
		Без татарча сөйләшәбез	2
18.	Йорт хайваннары	Йорт хайваннары К.Ушинскийның “Хайваннар бәхәсе” әсәре	1 1
		Бу өйдә кем яши?	1
19.	Минем дусларым	“Торна белән Төлкә” әкиятен уку “Без татарча сөйләшәбез” Ж.Тәржемановның “Кикрикүк” шигырен уку А.Алишның “Чукмар белән Тукмар” әкиятен буенча әңгәмә	2 1 1
		Без театр уйныйбыз Уйныйбыз	1 1
20.	Сабантуй бәйрәме	Сабантуйга әзерләнәбез Күңелле Сабантуй	1
			104 сәгать

2.3.6. Зурлар төркеме (5-6 яшь) “Туган телдә сөйләшәбез”

	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.	«Яхшы сүз-жан азыгы»	Танышу Ягымлы сүзләр Сыйла (катнаш эшчәнлек)	1 1 1
2.	А. Алиш ижаты	А.Алиш- балалар язучысы. А.Алиш “Каз белән аккош” “Чукмар белән Тукмар” (катнаш эшчәнлек)	1 1 1
3.	Хуш киләсең, ямьле көз!	Жәйләр үтте, көзләр житте. Көзгә табигать “Шалкан” (катнаш эшчәнлек)	1 1 1
4.	Көз күчтәнәчләре	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт Сыйлыбыз “Баллы кишер” (катнаш эшчәнлек)	1 1 1

		Түтәлләрдә үсте яшелчә	1
		Яшелчәләр кибете	1
		Бар матур бакча	
5.	Мин яратам сине, Татарстан	Мин яратам сине, Татарстан	1
		Туган жирем-Татарстан	1
		“Уйный-уйный эшлибез”	1

		Гүзәл туган ягыбыз	1
		Туган ил кайдан башлана?	1
		Мультфильм “Акбарс”	1
6.	Төсләр дөньясы	Төсләр	1
		Төсләр дөньясы	1
		“Юл мажаралары”.	1
7.	Кем эшләми, шул ашамый	Яшелчә салаты	1
		Яшелчәләр юабыз.	1
		“Кем эшләми, шул ашамый”	1
8.	Жиләк-жимешләр	Жимешләр	1
		Уйныйбыз да, жырлыйбыз да Жиләк-жимешләр	1
			1
9.	Минем гаиләм	Безнең гаилә	1
		Әби, бабайларны хөрмәтлик.	1
		“Аш бүлмәсе”	1
10.	Табын янында	Савыт-саба кибетенә сәяхәт.	1
		Савыт-саба.	1
		Бергәләп өйрәнәбез.	1
		Курчак Алиягә булыш	1
		Чэй табыны	1
		“Өч аю” .	1
11.	Киёмнәр дә безне бизиләр	Киём кешене бизи	1
		Киём-салым кибетенә сәяхәт	1
		“Киёмнәр кибетендә”	1
12.	Салкын кыш Кышкы уеннар	Салкын кыш Кышкы уеннар	1 2
		“ Хат ташучы Кар бабай.”	1
		Без суыктан курыкмыйбыз. Кыш	1 1
		“Киёмнәр кибетендә”	1
		Кышкы уеннар	1
		Ел фасыллары	1
		Куян кызы	1

13.	Кунак булсаңтыйнак бул	Без ашыйбыз	1
		Мин кунак яратам	1
		Бергәләп өйрәнәбез	1
14.	Киёмнәр	Киенергә ярдәм ит Милли киёмнәр.	1
		“Киёмнәр кибетендә”	1
		Киёмнәр дә безне бизиләр.	1
		Киёмнәр дөньясы	1
		”Ни өчен киёмнәр югалган”	1
15.	Йорт жиһазлары	Матур әдәбият белән таныштыру. Өстәл театры “Өч аю”.	1

		Өй жиһазлары кибете.	1
		“Маша һәм өч аю”	1
16.	Муса Жәлил безнең күнелләрдә.	Муса Жәлил безнең күнелләрдә.	1
		“Батырлыкта-матурлык”.	1
		“Шаян уенчыклар”.	1
17.	Кояш гомере телим мин, әнием, сиңа	Без әни белән кибеткә бардык Әниләр бәйрәме	1
		“Өч кыз”	1
		Әни кирәк	1
		Әниемнең тәмле ашлары	1
		“Туган көн”	1
18.	Без язны яратабыз	Яз килә.	1
		Яз килә, яз!	1
		“Кем нәрсә ярата?”.	1
		Татар халык ижаты аша язны тасвирлау	1
		Нәүрүз – яз бәйрәме	1
19.	Безнең канатлы дусларыбыз	Бар, юк	1
		Күчмә кошлар Кошлар	1
		“Алтын ай” кибете	1
		1	1
20.	Габдулла Тукай ижаты	Габдулла Тукай	1
		Г. Тукайның “Кызыклы шәкерт” шигырен уку.	1
		Тукай эсәрләреннән төзелгән мультфильмнардан өзекләр карау.	1
		Г. Тукай “Безнең гаилә”	1
		“Гаилә” рәсемен карау	1
		Г. Тукай “Бала белән күбәләк”	1
21.	Чисталыктаматурлык	Саулык-зур байлык	1
		Шигырь уку: Ә.Ерикәй “Чисталык сөябез”	1

		“Чисталыкта-матурлык”	1
22.	Жиңу алып килде май	Сугыш ветераннары белән очрашу	1
23.	Кунак көтәбез	“Винни-пух кунакка бара”.	1
		“Чебурашка”	1
24.	Хәрәкәттә -бәрәкәт	Минем яраткан спорт төре. Шигырь уку: В Хәйруллина “Туплар”	1 1
		Арыслан баласы һәм ташбака ничек жыр жырлаган	1
25.	Чәчәкле жәй	Чәчәкләр-тормыш яме Чәчәкле жәй.	1 1
		Сабантуй бәйрәме	1
26.	Күңелле Сабантуй	Күңелле Сабантуй уеннары Сабан туена әзерлек	1 1
			102

2.3.7. Мәктәпкә әзерлек төркеме (6-7 яшь) “Туган телдә сөйләшәбез”

	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.	Әйдәгез, танышабыз!	Әйдәгез, танышабыз Тәмле сүз – жан азыгы	1 1
		“Мияу адашкан”	1
2.	Тату гаилә	Минем өем Тату гаилә	1 1
		“Аю баласы дөнья белән таныша”	1
3.	Абдулла Алиш ижаты	А. Алиш ижаты белән танышу. А.Алиш “Сертотмас үрдәк” әкиятә	1 1
		“Батыр Мияу белән куркак Куянкай”	1
4.	Алтын көз	Алтын көз Көз житте	1 1
		“Шалкан”	1
5.	Көзгә байлык	Яшелчәләр	2
		“Кем эшләми, шул ашамый”	1
6.	Көз күчтәнәчләре	Жиләк-жимешләр Көз күчтәнәчләре	1 1
		“Без сыйланабыз”	1
7.	Икмәк – яшәү терәге	“Игенченең тырышлыгы кырларыннан күренә” Кунак чакырдык	1 1
		“Юмарт аю”	1
8.	Ашамлыклар	Ашамлыклар Кунак көтәбез	1 1
		“Кафега барабыз”	1

9.	Савыт-саба	Савыт-саба	2
		“Тәмле” кафесы ачабыз	1
10.	Өй жиһазлары	Минем өем, өй жиһазлары	1
		“Тәмле” кафесында	1
11.	Милли киёмнәр	Әбиёмнең серле сандыгы Киём кешене бизи	1 1
		“Күңелле уеннар”	1
12.	Минем туган жирем	Татарстан буйлап сәяхәт Спорт бәйрәменә барабыз	1 1
		“Көчлеләр, кыюлар, житезләр”	1
13.	Башкалам - Казан	Башкалам - Казан	1
		“Туган илем – туган өем”	1
		Әниләр бәйрәменә барабыз	1
14.	Кыргыз хайваннар	Кыргыз хайваннар	2

		“Циркта”	1
15.	Ишек алдында	Йорт кошлары Йорт хайваннары	1 1
		“Төлке һәм каз” мультфильмы	1
16.	Кыш килде	Кыш килде Кыш	1 1
		“Безнең дуслар”	1
17.	Кышкы уеннар	Кышкы уеннар Яңа ел бәйрәме	1 1
		“Кар малай” мультфильмы	1
18.	Кыш Кышкы уеннар	Кыш. Кышкы уеннар	2
		“Шаян кошлар”	1
19.	Кышлаучы кошлар	Кышлаучы кошлар Кошлар кафесы Кошларга ярдәм итик	2 1 1
		“Әйдә, бие!”	1
		“Урманда зур концерт”	1
20.	Киёмнәр	Киёмнәр Кышкы киёмнәр	1 1
		“Акбай туган көнгә барырга эзерләне”	1
21.	Муса Жәлил	Муса Жәлил	2
		“Мияуның туган көне”	1
22.	И туган тел, и матур тел	Бөтендөнья телләр көне И туган тел, и матур тел...	1 1
		“Урман китапханәсендә”	1

23.	Безнең шәһәр	Безнең шәһәр	2
		“Уйный-уйный укыйбыз”	1
24.	Ямьле яз	Ямьле яз	2
		“Урман мәктәбендә”	1
25.	Әкияттә кунакта	Әкияттә кунакта	1
		“Хуш киләсең, Нәүрүз!”	1
		“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	1
26.	Күчмә кошлар	Күчмә кошлар	2
		“Кем нәрсә ярата?”	1
27.	Белем иленә сәяхәт	Белем иленә сәяхәт	2
		Серле чәчәк	1
		Уку бүлмәсе	1
		“Уйный-уйный укыйбыз”	1
28.	Мәктәп	Без мәктәпкә барабыз	2
		“Без инде хәзер зурлар - мәктәпкә илтә юллар”	1
		“Юл мажаралары”	1
29.	Урман-безнең байлыгыбыз	Урманда	1
		Нәрсә ул “Кызыл китап?”	1
		Габдулла Тукай	1
30.	Габдулла Тукай	Г. Тукай әкиятләренә сәяхәт Без - Тукай оныклары	1
		Г. Тукай “Шүрәле”	1
31.	Әкияттә кунакта	“Эш беткәч, уйнарга ярый”	1
		“Алтын бөртекләр”	1
		“Агачлар да авырылар”	1
32.	Белем иленә сәяхәт	Могжизалар кыры Белем иленә сәяхәт	1
			1
33.	Без уйнарга яратабыз	Казанга спорт бәйрәменә барабыз	1
		Без уйнарга яратабыз	2
		Сюжетлы-рольле уеннар	1
34.	Жинү бәйрәме	Алар безгә жинү бүләк итте Жинү бәйрәме	1
			1
35.	Хуш бакчам, исәнме мәктәп	Кабатлау.	1
		“Хуш бакчам, исәнме мәктәп”	1
			108 сәгать

2.4. Еллык планнар.

Балалар белән эш.

Работа с детьми.

<i>№</i>	<i>Наименование</i>	<i>Дата проведения</i>	<i>Ответственный</i>
----------	---------------------	------------------------	----------------------

1.	<i>Использовать УМК “Татарча сөйләшәбез” в работе с детьми 4-7 лет по обучению татарскому языку</i>	<i>В течение года.</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
2.	<i>Продолжать проводить обучение детей родному, татарскому языкам, используя в работе УМК, инновационные методики, современные развивающие технологии, схемы, мнемотехнику, пиктограммы, проектирование.</i>	<i>В течение года.</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
3.	<i>Проводить диагностику усвоения программного материала детьми .</i>	<i>Сентябрь Апрель</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
4.	<i>Коррекционная и индивидуальная работа с детьми.</i>	<i>В течение года.</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
6.	<i>Участие в республиканском театральном фестивале – конкурсе «Сайяр»</i>	<i>Октябрь</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
7.	<i>Организовать выставку рисунков по сказкам А. Алиша совместно с родителями</i>	<i>Октябрь</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
8 9	<i>Участие в конкурсах и праздниках различного уровня: « Звездочки» «Татар кызы -2022» « тТтар малае » « Шигъри чиймэ»</i>	<i>В течение года.</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
10.	<i>Провести мероприятия: ” “Сказочный мир Тукая”</i>	<i>Апрель</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
11.	<i>Организовать и провести развлечения и другие мероприятия по ознакомлению с традициями, культурой и бытом татарского народа и народов РТ</i>	<i>В течение года.</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
12.	<i>Организовать экскурсию в краеведческий музей,Драматический театр,библиотека №1</i>	<i>май.</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
13.	<i>Продолжать проводить системную работу с детьми, по ознакомлению с произведениями Г.Тукая ,Мусы Джалиля ,А.Алиша(просмотр мультфильмов, рисунки детей ...)</i>	<i>В течение года.</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>

15.	<i>Организовать выставку, по просмотренным мультфильмам и анимационным сюжетам</i>	<i>Март</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>
-----	--	-------------	--

***Ата-аналар белән эш.
Работа с родителями.***

<i>№</i>	<i>Наименование</i>	<i>Дата проведения</i>	<i>Ответственный</i>
1	Беседы с родителями по выявлению запросов, интересов и пожеланий при обучении детей татарскому языку	Сентябрь	Администрация, специалисты, воспитатели ДОУ.
2.	Дни открытых дверей, ОД, развлечения.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку. Марданова Г.К.
3.	Организация и проведение праздников, развлечений и других мероприятий по ознакомлению с традициями, культурой и бытом татарского народа и народов РТ.	В течение года.	Воспитатели по обучению детей татарскому языку
4.	Выступления на родительских собраниях по теме: - «Изучаем татарский, родной язык по УМК, используя инновационные технологии.»	Сентябрь	Воспитатель по обучению детей татарскому языку. Марданова Г.К.
5.	Организация акции на подписку детских татарских газет и журналов «Балаларга шатлык бүлэк итик»	Сентябрь	<i>Администрация, специалисты, воспитатели ДОУ.</i>
6.	Беседы с родителями по обучению детей татарскому, родному языку.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.
7.	Организовать выставку рисунков по сказкам А. Алиша, Г. Тукая, М. Джалиля совместно с детьми	Октябрь	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку. Марданова Г.К., воспитатели групп</i>
8.	<i>Участие в конкурсах(изготовление атрибутиков,)«Сэяр», ”Звездочка ” «Татар кызы, Татар малае-2022» «Куркәм гаилә»</i>	<i>Ноябрь, март, апрель, май</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку. Марданова Г.К. воспитатели групп, родители</i>
9.	«Халкыбыз хэзинэсе». Знакомство с педагогическим наследием известного ученого, просветителя, педагога и историка Татарского народа Ризаддином Фахреддином .(стендовая информация)	<i>Ноябрь</i>	<i>Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.</i>

10.	Организовать конкурсы направленные на активизацию работы педагогов и родителей по обучению детей государственным языкам (конкурс рисунков и поделок по мультфильмам, сказкам)	Май	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К. Воспитатели ДОУ
11.	Использование ИКТ по закреплению пройденного материала на занятиях по обучению детей двум государственным языкам в детском саду и в семье (презентация опыта работы)	май	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.
12.	Выступление специалистов на итоговом общем собрании «Наши успехи и достижения за год».	Май	Администрация, специалисты, воспитатели ДОУ.

Педагоглар белән эш.

Работа с педагогами

№	Наименование	Дата проведения	Ответственный
1.	Продолжить работу с педагогами по обогащению предметно-развивающей среды по УМК и ЭКРС по обучению детей двум государственным языкам в группах.	В течение года	Воспитатели по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.
2.	Организовать консультацию по требованиям к уголку «Туган жирем Татарстан» с педагогами.	Сентябрь	Воспитатели по обучению детей татарскому языку. Марданова Г.К.
3.	Оформить дополнительные информационные стенды по программе УМК для педагогов , родителей	Сентябрь	Воспитатели по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.
4.	Обучающие консультации для русскоязычных воспитателей по закреплению пройденного материала в режимных моментах	В течение года	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.
5.	Организовать конкурсы, направленные на активизацию работы педагогов и родителей по обучению детей государственным языкам (конкурс рисунков по мультфильмам, стихам, сказкам).	Май	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.
6.	Оказать помощь в подборе материала при ознакомлении с творчеством известных татарских и региональных поэтов, писателей, композиторов	В течение года	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.
9.	Продолжить работу с воспитателями по вопросам использования УМК в повседневной работе в группе с детьми	В течение года	Воспитатель по обучению детей татарскому языку. Марданова Г.К.
12	Проведение акции «Татарча сөйләшәбез»	апрель	Старший воспитатель , воспитатели по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.

13.	Обновить дополнительные информационные стенды по программе УМК для педагогов и родителей	В течение года	Воспитатели по обучению детей татарскому языку. Марданова Г.К.
14.	Совместное проведение народных праздников «Нәүрүз», «Сабантуй»	По календарным датам	Воспитатели по обучению детей татарскому языку Марданова Г.К.

3 бүлек **Оештыру**

3.1. Материаль-техник яктан тәэмин ителеш

Татар теле кабинеты	Белем бирү эшчәнлеге, индивидуаль, коррекцион эш, ата-аналар, педагоглар өчен консультацияләр, ачык эшчәнлекләр.	Зурлар һәм балалар өчен өстәлләр, урындыклар, компьютер, принтер, интерактив такта, ноутбук, магнитофон, уенчыклар, дидактик, интерактив уеннар, балалар әдәбияты, тематик папкалар, альбомнар, укыту-методик комплект “Мин татарча сөйләшәм”, “Туган телдә сөйләшәбез” (демонстрацион, таратма материал, аудио, видео дисклар, маскалар, театрларның төрле төрләре), ТР һәм РФ символикасы.
---------------------	--	--

3.2. Үстерешле-предметлы тирәлекне оештыру

Татар телендә дәрәс сөйләшергә өйрәтү өчен, балаларны кызыксындыра алырлык аралашу даирәсе булдыру, сюжетлы уеннар оештыру, гомүмән, баланың актив сөйләмен үстерү зарур. Тәрбиячегә татар телен өйрәнүче мәктәпкәчә яшьтәге балаларның телне ясалма тудырылган тел мохитендә үзләштерүләрен онытмаска кирәк. Татар телен өйрәтү шөгыйльләре өчен балалар бакчасында махсус бүлмә бар. Бу бүлмәдә РФ һәм ТР дәүләт символлары, туган шәһәр, башкаладагы истәлекле урыннарның фотографияләре, татар, рус, чуваш һ.б. халыкларның декоратив-гамәли сәнгать үрнәкләре сүрәтләнган альбомнар, үстерешле уеннар, татар халык әкиятләренен

геройлары, уенчыклар: куян, аю, песи, эт, төрле төстәге һәм төрле зурлыктагы туплар, төрле төстәге күлмәкләрдән курчаклар, Идел буе халыкларының милли киёмнәреннән курчаклар, дидактик һәм таратма материаллар, кирәкле мәгълүматларны истә калдырырга ярдәм итә торган схемалар, балалар өчен матур әдәбият, методик кулланмалар, яшелчә һәм жиләк-жимеш муляжлары һ.б. бар. Татар теле бүлмәсендәге уенчыклар зур, ялтыравыклы, балаларны жәлеп итәрлек, уенчыклар аларның буе житәрлек шкафларда урнаштырылган. Шул вакытта уенчыклар баланың сәламәтлеге өчен куркыныч тудырмыйлар.

1. РФ и ТР символикасы (герб, флаг).
2. РФ и ТР президентларының фотографияләре.
3. Татар, рус, мари, удмурт, чуваш милли киёмнән курчаклар.
4. ТР башкаласы Казан шәһәре турында информация һәм күрсәтмә материал (альбомнар, китаплар, открыткалар, иллюстрацияләр).
5. ТР турында информация һәм күрсәтмә материал (шәһәрләр, аларның истәлекле урыннары, хайваннар һәм үсемлекләр дөнъясы).
6. Татарстан, Россия, Башкортостан, Чувашия, Удмуртия, Мари-Эл, Мордовия турында информация һәм күрсәтмә материал (папкалар, дидактик, хәрәкәтле уеннар).
7. Татар язучыларының һәм шагыйрьләренең портретлары һәм әсәрләре.
8. Татар халык әкиятләре.
9. Татар милли орнаментларының үрнәкләре (7 элемент): лалә, яфрак, кыңгырау, канәфер чәчәге, өч яфрак, чалмабаш, гөлжимеш.
10. Татар милли орнаментлары белән таныштыру өчен дидактик уеннар: 1. «Бизәкне төзе»; 2. «Парын тап»; 3. «Тап һәм ата»; 4. «Киёмне бизә» (түбәтәй, калфак, читек, камзул һ.б.).
11. Яшелчә һәм жиләк-жимеш муляжлары.
12. Уенчыклар: йорт хайваннары, кыргый хайваннар, савыт-саба, жиһаз,

предметлы уенчыклар.
13. УМК буенча дидактик уеннар: «Бер һәм күп», «Кем нәрсә эшли», «Курчакны киендер», «Яшелчәләр», «Жиләк-жимешләр», «Кечкенә рәсемнәрне таратып сал», «Кәрзиндә нәрсә бар?», «Төсә буенча тап», «Бу кем?», «Бу нәрсә?» һ.б.
14. Журналлар: «Мәгариф», «Салават күпере», «Көмеш кыңгырау», «Кучтәнәч».
15. Документация: портфолио, папкалар, учет дәфтәрләре, диагностика һәм аның өчен инструментарий, анкеталар, планнар: перспектив һәм календарь, еллык, УМКны тормышка ашыру, рус телле тәрбиячеләрне татар теленә өйрәтү.
16. Уеннар тупланган папкалар: хәрәкәтле уеннар, халык уеннары, бармак уеннары.

3.3. Программалар һәм методик яктан тәмин ителеш

Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар.

1. Чебурашка
2. Шапокляк
3. Как львенок и черепаха пели песню
4. Винни-Пух
5. Винни-Пух идет в гости
6. Винни-Пух и день забот
7. Котенок по имени Гав № 1
8. Котенок по имени Гав № 2
9. Котенок по имени Гав № 3
10. Трое из Простоквашино
11. Каникулы в Простоквашино
13. Зима в Простоквашино
14. Кто сказал «Мяу»?
15. Золушка
16. Двенадцать месяцев
17. Малыш и Карлсон
18. Карлсон вернулся

Анимационные сюжеты (до 3-х минут):

1. Әйдә дуслашыйк
2. Качышлы уйныйбыз
3. Шалкан әкиятә буенча
4. Безнең кунаклар
5. Тәмле кибетендә

6. Азат кунак чакыра
7. Карусельга сәяхәт
8. Уенчыклар үпкәләде
9. Күңелле уеннар
10. Акбай һәм Мияу мажаралары
11. Уйный-уйный саныбыз
12. Күңелле ял итәбез

Аудиозаписи для детей дошкольного возраста:

1. Минем гаиләм
2. Минем туганнарым
3. Әйдәгез танышык
4. Минем дуслар
5. Әйе.Юк
6. Кунак килгән
7. Сөт. Чәй
8. Песине сыйла
9. Туган көн
10. Алия кунакка килгән
11. Уйныйбыз
12. Алсуга бүләк
13. Бүләкләр
14. Уйныйбыз да, саны

Создание мультипликационных фильмов на татарском языке:

1. Өч кыз
2. Алтын бөртекләр
3. Ике кыз 4. Төлке белән каз
5. Бүләк кемгә?
6. Шүрәле 7. Су анасы
8. Кәжә белән сарык
9. Чукмар белән Тукмар
10. Куян кызы
11. Сертотмас үрдәк 12. Агачлар да авырый

Методик кулланмалар

1. Туган телдә сөйләшәбез 2-3 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
2. Туган телдә сөйләшәбез 3-4 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
3. Туган телдә сөйләшәбез 4-5 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
4. Туган телдә сөйләшәбез 5-7 яшь, Зарипова З.М., Вәжиева Л.Н.
5. Татарча сөйләшәбе 4-5 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
6. Татарча сөйләшәбе 5-6 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
7. Татарча сөйләшәбе 6-7 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
8. Программа «Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү»
З.М. Зарипова;

9. Балачак аланы – татар балалар балалар бакчасы тәрбиячеләре өчен хрестоматия. – Казан:РИЦ,2012., Закирова К.В.;
10. Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе Закирова К.В.;
11. Әй уйныйбыз, уйныйбыз... Закирова К.В., Мортазина Л.Р.;
12. Үстерешле уеннар ... Закирова К.В., Кадыйрова Р.Ә.;
13. "Балачак - уйнап-көлеп үсәр чак" К.В. Закирова, Л.Р.Мортазина(Балалар бакчасында уеннар).
14. Уйный-уйный үсәбез: балалар бакчасында уеннар: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм физкультура инструкторлары өчен методик кулланма / К. В. Закирова. – Казан:Татар. кит. нәшр, 2010
15. Непосредственно образовательная деятельность в детском саду Зарипова З.М., Габдрахманова А.Х.;
16. Мәктәпкәчә яшьтәгеләр әлифбасы. “Авазларны уйнатып” 1,2. Шаехова Р.К.;
17. Раз- словечко, два – словечко... Занимательное обучение татарскому языку Р.К. Шаехова;
18. Изучаем руссакий язык Гаффарова С.М.;
19. Программа “Изучаем русский язык” С.М. Гаффарова;
- 20.Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү (Милли – төбәк юнәлеше – НРК) К.В. Закирова;
21. Региональная программа дошкольного образования Р.К. Шаехова.
22. Бал Бабай З.М.Зарипова,И.М.Хәлитов..Балалар бакчалары өчен хрестоматия. Яр Чаллы,2015.
23. Иң татлы тел-туган тел, М.Ф. Кашапова
24. Иң гүзәл тел- туган тел, М.Ф. Кашапова
25. Уйныйк әле, балалар, М.Ф. Кашапова
26. Ал кирәк, гөл кирәк. Уеннар китабы, Р. Ягъфәров
27. Татар халык иҗаты, табышмаклар. Х.Мәхмүтов
28. Гөлбакча. Балалар бакчалары өчен хрестоматия.
29. Раушан көзге. Татар балалар әдәбиятыннан хрестоматия
30. Тел өйрәтүдә ситуатив күнегүләр.Тәрбиячеләр өчен методик кулланма
31. Бармакларны уйнатып, туган телне өйрәник. Р.Ф. Харрасова
32. Күңел ачык бергәләп, бәйрәм иртәләре сценарийлары, К.В. Закирова
33. Тукай иленә сәяхәт, Т. Шакирова, Г.Хәйдәрова

УМК буенча күрсәтмә – таратма материал

1. Гаффарова С. М. «Изучаем русский язык» Демонстрационный материал для всех возрастов
2. Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм и игровым ситуациям к проекту “Минем өем» для детей 4-5 лет

3. Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм и игровым ситуациям к проекту “Уйный-уйный үсәбез” для детей 5-6 лет.
4. Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм и игровым ситуациям к проекту “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” для детей 6-7 лет.
5. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационный, раздаточный материал для детей татарской группы 2-3 лет.
6. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационный, раздаточный материал для детей татарской группы 3-4 лет
7. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационно-раздаточный материал к занятиям по обучению детей 4-5 лет родному татарскому языку
8. Зарипова З.М. Демонстрационный материал к занятиям “Туган телдә сөйләшәбез” для детей 5-7 лет татарской группы.
9. Муляжлар (яшелчәләр, жиләк – жимешләр, савыт – сабалар, ашамлыклар)

10. Уртанчылар төркеменен «Минем өем» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, сабуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп;	Һәрберсе 1 данә

	1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	
2. АЗ форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә
3. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибутилар.	Битлекләр: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибутилар: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

**Зурлар төркеменен «Уйный-уйный үсәбез» укыту методик комплекты
буенча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1. Күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киёмнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинка, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинка, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә

	«Жиләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан,	Һәрберсе 1 данә
	апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 1 данә
	«Киёмнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Өй жиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	Һәрберсе 1 данә
	«Саннар» (1-10)	Һәрберсе 1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киёмнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 15 данә

	<p>«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинка, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинка, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).</p>	Һәрберсе 15 данә
	<p>«Жиләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.</p>	Һәрберсе 15 данә
	<p>«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.</p>	Һәрберсе 15 данә
	<p>«Киёмнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).</p>	Һәрберсе 15 данә
	<p>«Өй жиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).</p>	Һәрберсе 15 данә
3.Буяу өчен график рәсемнәр	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 песи, 6 алма, 6 кыяр, 7 туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	Һәрберсе 15 данә
4.Театр эшчәнлеген өчен атрибутлар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрберсе 15 данә
5. Театр эшчәнлеген өчен атрибутлар.	1.Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Өч аю»: эти аю, эни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Кем нәрсә ярата»: песи, эт, аю, куян, кәжә, этәч. өстәл (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртача зурлыкта, кечкенә).	Һәрберсе 1 данә Һәрберсе 1 данә

**Мәктәпкә әзерлек төркеменең «Без инде хәзер зурлар-
мәктәпкә илтә юллар» укыту методик комплекты буенча
күрсәтмә, таратма материаллар.**

1.А 4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, этәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберс е 1 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберс е 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгәрә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгәрә, куян сикерә, тычкан ашый,	Һәрберс е 1 данә
	этәч жырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, эни кул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабй йоклый.	
2. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, этәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберс е 15 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберс е 15 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгәрә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгәрә, куян сикерә, тычкан ашый, этәч жырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, эни кул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабай йоклый.	Һәрберс е 15 данә
8x10 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгәрә, укый, рәсем ясый, жырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай.	Һәрберс е 15 данә
15x20 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгәрә, укый, рәсем ясый, жырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай, куян, төлке, песи, эт, аю, этәч, тавык, үрдәк, керпе, тычкан.	Һәрберс е 1 данә

4.Театр эшчэнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык, этәч, бүре, керпе, үрдәк, тычкан, әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, шалкан. «Шалкан» өстәл театры атрибутлары: Әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, тычкан, шалкан.	Һәрберс е 15 данә Һәрберс е 1 данә
--	---	--

УМК буенча дидактик уеннар

1. "Бу кем? Бу нәрсә?"
2. "Зур – кечкенә"
4. "Нәрсә артык?"
5. "Әнигә булышабыз"
6. "Кем, нәрсә ярата?"
7. "Киёмнәр"
8. "Курчакны киендер"
9. "Нәрсә артык?"
10. "Әйт, ул нинди?"
11. "Тылсымлы төсләр"
12. "Сыйлыйбыз"
13. "Домино"
14. "Кем, нәрсә эшли?"
15. "Нәрсә яши?"
16. "Лото"
17. "Нәрсә артык?"
18. "Ничә?"
19. "Ул нишли?"
20. "Мин нишлим?"
21. "Парын тап"
21. "Портфельне тутыр"
22. "Гаилә чәчәге" 23. "Кәрзиндә нәрсә бар?" һ.б.

3.4. Тәрбияченең эш көне бүленеше (0,5 ставки)

--	--	--

<i>Дни недели</i>	<i>Время</i>	<i>Содержание работы</i>
Понедельник	<i>8.00-8.20</i>	<i>Организация речевой среды на родном языке в режиме дня 1 мл.группе .</i>
	<i>8.20-8.40</i>	<i>Организация речевой среды на родном языке в режиме дня 2 мл.группе .</i>
	<i>8.40-9.00</i>	<i>Игровая деятельность в средней группе на родном языке</i>
	<i>9.00-9.30</i>	<i>Индивидуальная деятельность</i>
	<i>9.30-9.40</i>	<i>Подбор материала к ОД и ИД.</i>
	<i>9.40-10.10</i>	<i>Игровая деятельность на прогулке</i>
	<i>10.10-10.45</i>	<i>Совместная игровая деятельность на прогулке в средних группах на татарском языке.</i>
	<i>10.45-11.10</i>	<i>Игровая деятельность в старшей группе на родном языке на прогулке</i>
	<i>11.10-11.40</i>	<i>Совместная игровая деятельность в подготовительной группе на родном языке на прогулке</i>
	<i>11.40-12.00</i>	<i>Индивидуальная работа с детьми на прогулке</i>
<i>12.00-13.00</i>	<i>Изучение методической литературы</i>	
Вторник	<i>8.00-8.20</i>	<i>Подбор материала к игровой деятельности и ОД согласно календарному плану</i>
	<i>8.20-8.40</i>	<i>Организация речевой среды на родном языке в режиме дня 2 мл.группе</i>
	<i>8.40-9.00</i>	<i>Индивидуальная работа с детьми по подготовке к праздникам (разучивание стихотворений, татарских песен)</i>
	<i>9.00-9.30</i>	<i>Р.М.Татарский язык в средней группе</i>
	<i>9.30-9.40</i>	<i>Подготовка к праздникам</i>
	<i>9.40-10.10</i>	<i>Р.М.Родной язык в средней группе</i>
	<i>10.10-10.30</i>	<i>Совместная игровая деятельность на прогулке в средней группе</i>
	<i>10.30-10.50</i>	<i>Совместная игровая деятельность на прогулке в старшей группе .</i>
	<i>10.50-11.20</i>	<i>Игровая деятельность в подготовительной на татарском языке</i>
	<i>11.20-12.00</i>	<i>Индивидуальная работа с детьми на прогулке.</i>
<i>12.00-13.00</i>	<i>Работа с периодической печатью.</i>	

Среда	8.00-8.20	Организация речевой среды на родном языке в режиме дня 2 мл.группе
	8.20-8.40	Игровая деятельность в средней группе
	8.40-9.00	Подбор материала к ИД.
	9.00-9.35	Оснащение педагогического процесса с дидактическим материалом.
	9.35-10.00	ОД Татарский язык в старшей группе
	10.00-10.20	ОД Родной язык в старшей группе
	10.20-10.40	Игровая деятельность в старшей на прогулке.
	10.40-11.05	Подготовка музыкальных номеров к праздникам на татарском языке
	11.05-11.30	Игровая деятельность в подготовительной группе на татарском языке.
	11.30-12.00	Индивидуальная работа с детьми на прогулке.
	12.00-13.00	Работа над самообразованием
Четверг		
	7.30-8.00	Индивидуальные беседы и консультации с родителями
	8.00-8.20	Совместная игровая деятельность в режиме дня 2 мл.группе .
	8.20-9.00	Обогащение предметно-развивающей среды в кабинете
	9.00-9.35	ОД в подготовительной группе на родном языке
	9.35-9.55	ОД в подготовительной группе на татарском языке
Пятница	8.00-8.20	Индивидуальная работа с детьми
	8.20-8.40	Организация речевой среды на родном языке в

		<i>режиме дня 1 мл.группе .</i>
	<i>8.40-9.00</i>	<i>Игровая деятельность в средней группе на родном языке</i>
	<i>9.00-9.35</i>	<i>ОД в подготовительной группе на татарском языке</i>
	<i>9.35-9.55</i>	<i>ОД в подготовительной группе на родном языке</i>
	<i>10.00-10.20</i>	<i>Игровая деятельность в режимные моменты</i>
	<i>10.20-10.40</i>	
	<i>10.40-11.00</i>	<i>Совместная игровая деятельность на прогулке в старшей группе</i>
	<i>11.00-12.00</i>	<i>Индивидуальная работа с детьми на прогулке</i>

3.5. Белем бирү эшчәнлеге челтэре 2022-2023 уку елы
Сетка образовательной деятельности по татарскому/родному языку
в МБДУ «Детский сад общеразвивающего вида № 32 «Одуванчик»
г. Альметьевска»
на 2022-2023 учебный год

	1 мл. гр.	2 мл.гр.	Сред.гр.	Ст.гр	Подгот.гр.
Понедельник		Р.М. Татарский/ родной язык			
Вторник			Р.М. Татарский/ родной язык		
Среда				2.Татарский/ родной язык	
Четверг					1.Татарский/ родной язык
Пятница					1.Татарский/ родной язык

3.6. Кулланылган әдәбият

1. Туган телдә сөйләшәбез 2-3 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.

2. Туган телдә сөйләшәбез 3-4 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
3. Туган телдә сөйләшәбез 4-5 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
4. Туган телдә сөйләшәбез 5-7 яшь, Зарипова З.М., Вәжиева Л.Н.
5. Татарча сөйләшәбе 4-5 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
6. Татарча сөйләшәбе 5-6 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
7. Татарча сөйләшәбе 6-7 яшь, З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева
8. Программа «Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү» З.М. Зарипова;
9. Балачак аланы – татар балалар балалар бакчасы тәрбиячеләре өчен хрестоматия. – Казан:РИЦ,2012., Закирова К.В.;
10. Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе Закирова К.В.;
11. Әй уйныйбыз, уйныйбыз... Закирова К.В., Мортазина Л.Р.;
12. Үстерешле уеннар ... Закирова К.В., Кадыйрова Р.Ә.;
13. "Балачак - уйнап-көлеп үсәр чак" К.В. Закирова, Л.Р.Мортазина(Балалар бакчасында уеннар).

Кушымта

“Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжэләрен

Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәжәсен тикшергәндә кулланырга мөмкин булган биремнәр. 1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	Баллар	дәрәжә
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биремнәр)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “...”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша,	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкаръ иү.		
1	Коля							
Нәтижәләрен билгеләү								
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр					Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.			
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр					Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.			

Дидактик үен. "Бу кем?" (I вариант)

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай)

Үен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Эни" ...).

1. Дидактик үен "Кем юк?" (II вариант)

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай)

Үен эчтәлеге: Үен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Эби" ...)

Үенни интерактив тактада, проекцион техника экранында, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәреп була. **3. Дидактик үен "Кәрзиндә нәрсә бар?"** (Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Үен эчтәлеге: Мияу кәрзин белән ашамлыklar алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма" ...)

4. Дидактик үен "Нәрсә юк?"

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Үен эчтәлеге: Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма" ...) Үенни рәсемнәр кулланып та үткәрәп була.

5. Дидактик үен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Үен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күрсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. Дидактик үен "Исемен әйтсәң бирәм"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Үен эчтәлеге: Өстәлдә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны (рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?" - "Алма" ... ; "Бу кем?" - "Эти" ... Бала дәрәс жавап бирсә, аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. Дидактик үен "Серле янчык"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Үен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. Дидактик үен "Әйе-юк"

Сүзнең дәрәс үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю" ...; "Бу аю?" - "Әйе, аю" ...; "Бу куян?" - "Юк, песи" ...

Югары балл (2,7-3) — сүз байлыгы житәрлек, уенчык, эйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Хәлләр ничек?”)

1. Ситуатив күнегүләр.

а) “*Куян аюга кунакка килә*”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?) - “Исәнме аю”.

б) “*Куян аюда кунакта булды*”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек сабуулаша? (Нәрсә әйтә?) - “Сау бул, аю”.

в) “*Акбайга (“Мияуга”, “Курчакка”, “Дустына”) уенчык бүләк ит*”.

2. Уен ситуациясе “*Кунак сыйлау*”. Акбайда (Мияуда) кунакта.

Уен эчтәлеге: Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, жиләк-жимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән “сыйлый”. Тәрбияче баланың “рәхмәт” әйтә белүен билгели.

3. Уен ситуациясе “*Дустыңны сыйла*”. Балаларны парлаштырып бер-берсе белән исәнләшеп, хәлләрен сорап, сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләргә урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән (1-1,9) - аңлый, сорауга җавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, ю, аша, эч, уйна)

1. Сүзле уен “*Мин әйтәм - син эшлә*” (“Командир”).

2. Сүзле уен “*Шаян уенчыктар*”. (Уен баланың боерыктарны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр!

Ә уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).

Югары дәрәжә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-1,9) - татарча аңламый, боерыктарны үтәми.

4. Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләргә аңлап сөйләмдә куллану.

1. **Дидактик уен “Уенчык нинди?”**.

(Лексика: зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: Уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкны сыйфат билгесе белән атарга тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2.Дидактик уен"Туп, күрсәт һәм әйт".

(Лексика: чиста, пычрак).

Уен эчтәлеге: Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә.

Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә. ("Чиста туп", "Пычрак аю" ...).

Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3.Дидактик уен "Курчакка бүләк".

(Лексика: зур, кечкенә).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче зур курчакка - зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша. "Мә, зур туп", "Мә, кечкенә туп".

4.Дидактик уен "Дәрәс сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5.Дидактик уен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була. - Ничә туп? - Биш туп.

6. Сюжетлы-рольле уен: "Сыйлыым".

(Лексика: тәмле)

- Оля, мә ипи, аша. Ипи тәмле(ме)?

- Әйе, ипи тәмле.

Югары дәрәжә (2,7-3)- әйберләрен сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дәрәс әйтә.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - 1-2 билгесен әйтә.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-1,9) - әйберләрен билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5.Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

1.Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

Уен эчтәлеге: "Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе

билгеләнә. *К нам пришла новая кукла, она хочет с*

вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля (Коля).

- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2.Уен ситуациясе "Күнак каршылыбыз".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?" - Мин эби (бабай). *Позови бабушку (дедушку).* - Эби (бабай) кил монда.

Поздоровайся с бабушкой (дедушкой) - Исәнме, эби (бабай).

Спроси у бабушки (дедушки) "Как дела?" - Эби (бабай) хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

Предложи бабушке (дедушке) сесть. - Эби (бабай) утыр.

Предложи бабушке (дедушке) пить чай. - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, эби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша, эч") һәм сабуллашырга тәкъдим ителә. Эш дәфтәрәндәге 3 нче биремне кулланып була.

4. Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрәндәге 16 нчы биремне кулланып була.

5. Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла".

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком". - Мә, алма, аша. - Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?" - Алма тәмле? - Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрәндәге 6 нчы биремне кулланып була.

6. Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"

Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле). - Рәхмәт.

Предложи поиграть с игрушкой. - Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

Позови друга, предложи помыть игрушку. - Коля, кил монда. -

Мә, туп, ю. **4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга**

игрушку, предложи ему свою. - Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәжә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-1,9) - аңлый, русча жавап бирә.

_ Уку елы ахырында зурлар,

уку елы башында мәктәпкә эзерлек төркеме балаларының

“Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча татар телен

үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәжә
		“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә	Ягымлы сүзләр куллану (“Исэнме”, “Исэнмесез” ,	Боерыкны бирә белү (кип утып йокла ұйна	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру,		
1.	Коля							
2.	Оля...							
Нәтижәләренә билгеләү								
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр					Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.			
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр					Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.			
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 1,9 га кадәр					Аңлый, русча жавап бирә.			

1. “Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

**(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә,
татарча исемнәрен әйтергә кушыла)**

1. Дидактик үен “Бу нәрсә?”

(Лексика: аш, ботка, кашык, тәлинка, чынаяк).

Уен эчтәлегә: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: - Бу нәрсә? – Аш (Бу аш).

2. Дидактик үен “Кәрзиндә нәрсә бар?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Уен эчтәлегә: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм жиләк-жимеш алып килгән.

Куян сорый: - Нәрсә бар? – Кәбестә.

3. Дидактик үен “Нәрсә юк?”.

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш.

- Нәрсә юк? – Кишер юк. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. Дидактик үен “Дәресен әйт”.

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, карават).

Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2,7-3) — сүз байлыгы житәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киёмнәр, өй жиһазлары атамаларын аңлап дәрес күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану.

(“Исәнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исәнмесез”, “Сау булыгыз”, “Хәлләр ничек?”).

Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):

Поздоровайся с Акбаем.

Спроси как дела у Акбая.

Скажи спасибо Акбаю.

Прощайся с Акбаем.

Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Прощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – аңлый, җавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирэ белү (кил, утыр, йокла, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

(Лексика: кил, утыр, йокла, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Уен эчтәлеге: Балаларның боерыкларны бирэ белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.

Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.

Уртача балл (2-2.6) – 5-6 сүз.

Уртачадан түбән (1-1,9)– 1-2 сүз.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирэ белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

1. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла. Өч төп сорауны куя белүләре тикшерелә. Уен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өй жиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.

2. Дидактик уен “Нинди?”.

(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

Әйберләргә билгесен ачыклау өчен бирелә торган сорауга аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.

3. Дидактик уен “Ничә?”.

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. Дидактик уен “Дөрес сана”.

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәргә санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә “Ничә...?” сорауын куялар һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. “Ничә...?”.

Югары балл (2,7-3) – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана.

Уртача балл (2-2.6) – диалогта 2 сорауны аңлап куллана.

Уртачадан түбән (1-1,9)– диалогта 1 сорауны аңлап куллана.

**5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау,
сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).**

1. Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”.

“Син кем?” сорауына аңлап жавап бирүләре билгеләнә.

К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля яки Коля.

- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай.

2. Уен ситуациясе “Кунак каршылыйбыз”.

К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. - Кем анда? - Мин Акбай.

Позови Акбая. - Акбай, кил монда.

У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку:

- Акбай, мә кызыл туп. - Рәхмәт.

Угости гостей супом или кашей. - Мә, аш (ботка) (аша).

Что бы съестть угощение попроси ложку.

- Кашык бир. - Нинди кашык?

- Зур, матур, зәңгәр кашык. - Рәхмәт.

3. Уен ситуациясе “Кибеттә”.

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! – Исәнме!

- Хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

- Хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

- Аю бир (әле). - Нинди аю?

- Зур аю, чиста аю, матур аю.

- Ничә? - Ике аю.
- Мә, ике аю. - Рәхмәт.
- Сау бул. - Сау бул.

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2,6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән (1-1,9) – аңлый, русча жавап бирә.

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үزلәштерү дәрәжэләрен билгеләү. (Таблица 3)

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәжә
		“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет	Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Хәлләр	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, йокла, уйна, ю, аша, эч,	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нарса киләк? Нинли? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля...							
Нәтижэләрне билгеләү								
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр				Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.				
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр				Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.				
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 1,9 га кадәр				Аңлый, русча жавап бирә.				

1. “Без инде хэзер зурлар, мæктæпкæ илтæ юллар” проекты буенча өйрæнгән лексиканы сөйлæмдæ куллану. (Өйрæнгән темалар буенча биш – алты рæсем яисæ предмет күрсәтелә, татарча исемнæрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик үен “Бү нæрсә?”

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, әтәч, үрдәк).

Үен әчтәлеге: Тәрбияче рæсемнæргә күрсәтеп сорый:

Бу нæрсә? – Бүре (Бу бүре).

2. Дидактик үен “Портфельдә нæрсә бар?”

(Лексика: китап, дæфтәр, рæсем, карандаш һ.б.).

Үен әчтәлеге: Тәрбияче портфельдән рæсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый: - Портфельдә нæрсә бар?- Дæфтәр бар.

3. Дидактик үен “Портфельдә нæрсә юк?”

(Лексика: китап, дæфтәр, рæсем, карандаш һ.б.).

Үен әчтәлеге: Бала нæрсә юклығын әйтергә тиеш. Уенны рæсемнәр кулланып та үткæрергә була.

4. Дидактик үен “Дөрөсен әйт”

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка).

Үен әчтәлеге: Балага рæсемнәр бирелә. Бала рæсемнæрне атый.

Югары балл (2,7-3) — 10-12 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исэнме”, “Исэнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”, “Хæерле көн”, “Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

Ситуатив күнегү:

Телефоннан сөйләшү.

Эш дæфтæрендәге 1 нче биремне кулланып була.

Югары балл (2,7-3) — бала сөйлæмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – тәрбияче ярдәмендә жавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – аңлый, сорауларга жавапны русча бирә.

1.Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, жырла, йокла).

Дидактик уен: “Командир”

(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, жырла, йокла).

Уен эчтәлеге: Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.

-Коля нишли?(Башка баладан сорый) –Коля сикерә.

Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була.

Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.

(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли?

Нишлисең? (Син нишлисең?) Ничә яшь? (Сиңа ничә яшь?) Кая барасың?)

1.Уен ситуацияләре:

а) “Кибет” (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)

б) “Телефоннан сөйләшү” (Кая барасың? Нишлисең? (Син нишлисең?))

в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Ничә яшь? (Сиңа ничә яшь?))

2.Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

Уен эчтәлеге: Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны кулланып белүләре тикшерелә.Уен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

3.Дидактик үен “Нинди?”.

(Лексика: кызыл, сары, яшел, зэңгэр, ак, кара).

Тикшерүдө сорауларны аерым кулланып та үткөрөргө була.

4.Дидактик үен “Сана”.

Санау күнекмөлөрөн билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана.

Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана.

Уртачадан түбән (1-1,9)– русча жавап бирә.

Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)

1.Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”

- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).

- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).

- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2.Уен ситуациясе “Телефоннан сөйләшү”.

Диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертеп баетырга була.

- Исәнме. Хәлләр ничек?

- Әйбәт.

- Нишлисең?

- Мин уйныйм. Син нишлисең?

- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерәм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, жырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рәсем ясыйм, укыйм).

- Нәрсә?

- Алма ашыйм.

- Алма тәмле(ме)?

- Әйе, алма тәмле.

- Сау бул.

3.Уен ситуациясе “Кая барасың?”

(Лексика: мәктәп, кафе, цирк һ.б.)

- Исәнме! Хәлләр ничек?

- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4.Ситуатив күнегү.

Спроси: что ты делаешь?

- Син нишлисең?
- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерәм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, жырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рәсем ясыйм, укыйм).

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2,6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән (1-1,9)– аңлый, русча жавап бирә.

Протипуоровано, протипуоровано, скреплено
пеняльо

Сенгсат
Листа (об)

Заведуючий МБДОВ №32 «Одупагчнка»
Дарисонова Ф.М.

